

Spordiseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus

I. Probleem, sihtrühm ja eesmärk

1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Spordiseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisega soovitakse lahendada viit probleemi, mida alljärgnevalt kirjeldatakse.

1.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

01.01.2015 jõustunud tulumaksuseaduse § 19 lõike 6 kohaselt ei maksustata tulumaksuga stipendiumi, mida maksab tulumaksuseaduse § 11 lõikes 1 sätestatud nimekirja kantud või § 11 lõikes 10 nimetatud isik, kui on täidetud järgmised tingimused: 1) stipendiumi makstakse § 11 lõike 2 punktis 3 nimetatud isikule; 2) stipendium määratakse avaliku konkursi korras, mille kohta on avaldatud teade üleriigilise levikuga päevalehes, kohalikus ajalehes, stipendiumi maksja veebilehel või valdkondlikku teavet sisaldaval veebilehel.

Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt on stipendium tulumaksuseaduse tähenduses tulevikku suunatud toetus, mida makstakse teadmiste või oskuste omandamise, võimete arendamise ning loomingulise või teadusliku tegevuse soodustamiseks. Stipendiumina ei käsitata väljamakset, millega tunnustatakse või tasustatakse mingit tegevust või mille tegemisega väljamakse tegija omandab õigused teosele.

Viidatud tulumaksuseaduse, sotsiaalmaksuseaduse ja Eesti Kultuurkapitali seaduse muutmise seaduse eelnõu (683 SE) seletuskirja¹ kohaselt „... käsitatakse tulumaksu kontekstis stipendiumina sellist summat, mille maksmisega antakse isikule tingimused ja vahendid õppimiseks või enese täiendamiseks. Maksuvabastuse seisukohalt pole oluline, kas stipendiumi makstakse regulaarselt või ühekordselt. Oluline on aga see, et stipendiumi maksmisega ei kaasneks selle saaja allutamist stipendiumi maksja sisekorrale, juhistele või järelevalvele (v.a näiteks õppestipendiumidega kaasneda võiv õppe- või uurimistöö reeglite järgimise kohustus) ning et olemuselt ei oleks tegu tasu maksmisega mingi töö tegemise või teenuse osutamise, sealhulgas teose loomise eest. Stipendiumina ei saa käsitada ka selliseid summasid, mida makstakse seoses juba tehtud töö või loodud teosega – sel juhul võib tegu olla näiteks preemiaga (millega tunnustatakse mingit saavutust) või litsentsitasuga.

Praktikas makstakse stipendiumi nime all sageli tasu tõise tegevuse eest, kus stipendiumi maksmisega kaasneb selle saaja kohustus omapoolse soorituse tegemiseks. Stipendiumi eristamist tõisest tulust on analüüsitud Tallinna Halduskohtu hiljutises, 14.03.2014. a. otsuses (jõustunud) kohtuasjas nr 3-13-70100. Selles märkis kohus muuhulgas, et kui väljamakse on tehtud tõise panuse eest, mille väljamakse saaja on teinud väljamakse tegija kasuks viimase juhtimise ja kontrolli all, ei saa sellise väljamakse näol olla tegemist maksuvaba stipendiumiga. Kohtu hinnangul ei välista

¹ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/84be0389-0b93-4601-b4ba-6db3fd76047c/Tulumaksuseaduse,%20sotsiaalmaksuseaduse%20ja%20Eesti%20Kultuurkapitali%20seaduse%20muutmise%20seadus>

stipendiumi maksmine küll täielikult stipendiaadi vastusoorituskohustusi, ent selliseks vastusoorituseks ei tohi olla stipendiumi saaja poolt stipendiumi maksja kasuks tehtav töine panus.“.

27.06.2017. a toimunud kohtumisel peaministri, rahandusministri ja kultuuriministri osalusel tõdeti soovi ja vajadust sportlaste stipendiumi küsimus paremini lahendada. Lepiti kokku, et Kultuuriministeerium kutsub kokku laiapõhjalise töögrupi, mille eesmärk on koos spordivaldkonnaga välja töötada kõigile osapooltele selgem ja üheselt arusaadav lahendus. Vastavad arutelud on Kultuuriministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti (edaspidi ka EMTA), Eesti Olümpiakomitee (edaspidi ka EOK) ja spordialaliitude osalusel korduvalt toimunud.

Peamiseks probleemiks on endiselt, kas sportlase ja spordiorganisatsiooni vahel on tegemist töösuhtega, mis peaks olema tasustatud töötasuna, või on tegemist sporditegevusega, kus stipendiumi maksmine tegevuse toetuseks on õigustatud. Kuna esineb ebaselgust õiguslikult korrektse lahenduse osas, makstakse spordivaldkonnas professionaalsetele sportlastele teatud juhtudel jätkuvalt töötasu asemel tulumaksuvabasid stipendiume, jättes seeläbi maksmata riiklikud maksud ning tagamata töötajale riigi poolt ettenähtud sotsiaalsed garantiid. Teiselt poolt on sportlase puhul tulenevalt spordi iseloomust võrreldes traditsioonilise töö tegemisega raskendatud ka töölepingu seaduse sätete rakendamine (nt järjestikuste tähtajaliste töölepingute sõlmimise probleematika, lepingu lõpetamine spordi valdkonna spetsiifikast tulenevatel põhjustel, sportlase nõ laenule andmine teisele spordiorganisatsioonile, tööaja määratlemine, puhkuse andmine, sportlase karistamine distsiplinaarkorras jne).

Lisaks eeltoodule leiavad spordivaldkonna esindajad, et stipendiumi maksmine tulevikku suunatud toetusena võimete arendamiseks on ka vajalik ja põhjendatud ning kõiki Eestis tegutsevaid sportlasi ei ole võimalik liigitada professionaalseteks sportlasteks, kellel peaks olema spordiorganisatsiooniga töö- või muu võlaõiguslik suhe. Samas on aga tulumaksuseaduse § 19 lõikes 7 sätestatud stipendiumi definitsioon laialt tõlgendatav. On tekkinud olukordi, kus spordiorganisatsioonid on ka peale EMTA poolseid märkusi ja nõudeid veendunud, et tippsportlastele stipendiume määrares ei ole seadust rikutud. EMTA nõudeid on vaidlustatud ka kohtus². Samuti on käesoleval hetkel probleemiks individuaalalade ja võistkonnaalade sportlaste erinev käsitlemine. Kuigi meeskonnaalade sportlastel võib esineda rohkem töösuhte iseloomulikke tingimusi, sest nad treenivad ühiselt samadel kindlaks määratud kellaaegadel ning neil oleks justkui vähem vabadust valida, millal ja kuidas nad treenivad võrreldes individuaalalade sportlastega, siis tuleks sportlasi käsitleda seaduse mõistes ikkagi võrdselt. Võistkonnaalade sportlastel ei ole võimalik lihtsalt spordiala iseloomust tulenevalt üksinda treenida.

Kokkuvõtvalt – probleemiks on ebamäärasus sportlastele stipendiumide maksmise või tasustamise süsteemis, mis toob kaasa ebakindlust spordimaastikul tervikuna. Spordiseaduse muutmise seadusega soovitatakse saavutada õigusselgus antud valdkonnas. Soovitakse luua eriregulatsioon sportlase tasustamiseks ning luua sportlastele eraldi lepinguliik, mis võimaldaks sporditegevuse eripära arvestada.

1.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Spordiharrastajate arv spordiklubides on Eesti spordi arengu üks peamisi näitajaid. Alates 1998. aastast kui Statistikaamet viis esmakordselt läbi spordiklubide küsitluse, on harrastajate arv spordiklubides kahekordistunud³. Alates 2011. aastast kogub spordiklubidelt harrastajate andmeid **arvuliselt** Eesti spordiregister. Spordiregistri põhimääruse⁴ lisa 1 kohaselt esitavad spordiklubid

² Vt nt Tallinna Haldiskohtu 28.04.2017.a otsus nr 3-16-389

³ 1998. a oli Eestis 734 spordiklubi koos 67 763 harrastajaga. 2016. a oli Eestis 2097 tegutsevat spordiklubi koos 145 051 harrastajaga (Koonddabel spordiklubide arvandmete võrdlus 1998-2016, www.sport.ee/et/materjalid)

⁴ Vabariigi Valitsuse 26.05.2011 määrus nr 65 „Eesti spordiregistri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“

spordiala harrastajate kohta registrile neli arvu (20-aastaste ja vanemate ehk täiskasvanud harrastajate arv spordiklubis kokku, sh 20-aastaste ja vanemate naissoost harrastajate arv; 19-aastaste ja nooremate ehk noorte harrastajate arv spordiklubis kokku, sh 19-aastaste ja nooremate naissoost harrastajate arv).

Spordiklubide harrastajate arv, eriti noorte harrastajate arv, on aluseks avaliku sektori sihttoetuste määramisel spordiorganisatsioonidele. Näiteks 2018. aastal moodustasid **riigieelarvelised toetused**, mille eraldamise üheks **kriteeriumiks** oli **spordiklubide harrastajate arv, u 9,8 mln eurot**. Kuna spordiklubid ei tea, millistes teistes spordiklubides ja -koolides nende harrastajad veel kirjas on, ning kuna toetuste maht ei kata kõiki vajadusi, siis harrastajate arve sageli dubleeritakse ja forsseeritakse. Omamata isikustatud teavet harrastaja olemasolu ja tema kuulumise kohta spordiklubisse ja selle treeningrühmadesse, on spordiregistril raske kontrollida esitatud andmete õigsust. Eesti spordiregistri volitatud töötleja Eesti Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutus (edaspidi ka SKTSA) teeb esitatud andmete usaldusväärsuse tagamiseks palju lisatööd. Ajale jalgu jäänud arvulisel tasemel esitatud harrastajate andmed ei taga piisavas kvaliteedis algandmeid spordivaldkonna otsuste tegemiseks. On tekkinud vajadus usaldusväärsemate, täpsemate ning mitmekülgsemat analüüsi ja töötlemist võimaldavate algandmete järele.

Suured kohalikud omavalitsusüksused (nt Tallinn, Tartu, Kohtla-Järve), kus toetatakse noorte sporditegevust pearahaga, on juba mitu aastat tagasi üle läinud harrastajate andmete töötlemisele isikupõhiselt. Isikupõhiselt kogutakse spordikoolide õppurite andmeid Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi ka EHIS) ning isikupõhiselt esitatakse andmeid ka treenerite tööjõukulude toetuste taotlemisel. Harrastajate andmete esitamine mitmesse erinevasse infosüsteemi on suurendanud spordiklubide halduskoormust, samas tekitanud olukorra, kus samade organisatsioonide kohta on erinevates andmebaasides erinevad andmed. Mitmed juhtivad spordialaliidud on hakanud looma enda organisatsiooni litsentseeritud harrastajate andmebaase, et omada täpsemat ülevaadet vastava spordiala sportlastest ja spordiharrastajatest.

Kultuuriministeeriumi ja SKTSA tellimusel ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi rahastusel viis Trinidad Consulting OÜ läbi projekti "Eesti spordiregistri ärianalüüs ja selle alamandmekogus „Spordiorganisatsioonid“ spordiharrastajate kohta kogutavate andmete analüüs⁵".

Analüüs toob suurima kitsaskohana välja (lk 89) registris **spordiharrastamist kajastavate andmete puuduliku kvaliteedi**, mille andmestik asub spordiorganisatsioonide ja spordikoolide alamandmekogus ning märgib, et spordiregistri andmete kasutusala ei ole küllaldane selleks, et võimaldada avalikus sektoris lähtuda ühekordse küsimise printsiibist. Avaliku teabe seaduse kohaselt on keelatud asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid ja isikutelt ei tohi (korduvalt) küsida andmeid, mis on juba riigi infosüsteemi mõnes andmekogus. Sellised andmed tuleb pärida infosüsteemide andmevahetuskihi X-tee kaudu andmeid hoidvast andmekogust.

Analüüsist selgub samuti, et **spordivaldkonnas peaks autoriteetseks andmete allikaks olema Eesti spordiregister, mis võiks laiendada oma andmekoosseisu ja pakutavaid teenuseid**. Selliseid andmeid vajavad eelkõige kohalikud omavalitsused, spordiorganisatsioonide katusorganisatsioonid, spordipoliitika kujundajad, EHIS ja spordivaldkonnas toetuste maksmisega seotud asutused.

⁵ <http://www.spordiinfo.ee/ESR-anauus>

Kokkuvõtvalt, seoses harrastajate andmetega esinevad järgnevad probleemid:

- 1) spordiklubide ja -koolide harrastajate arv on Eesti spordi arengu oluline näitaja, mille alusel jagatakse riigieelarvelisi toetusi u 10 mln eurot aastas, kuid otsuste tegemiseks vajalikud andmed võiksid olla oluliselt detailsemad;
- 2) samal ajal esitavad spordiklubid ja -koolid sarnaseid andmeid 6 erinevasse avaliku sektori infosüsteemi, mis on ühelt poolt suurendanud nende halduskoormust, teiselt poolt tekitanud olukorra, kus samade organisatsioonide kohta on kasutusel erinevad andmed.

Spordivaldkonna soov on, et harrastajate arvudel baseeruvate sporditoetuste otsuste langetamise aluseks on läbipaistvad, isikustatud algandmed, sh täiendavalt arvestatakse ka teavet spordialaliidus litsentseeritud sportlaste kohta.

Kuna Eesti spordiregister on riiklik andmekogu, mis on asutatud sporditegevuse korraldamise ja juhtimise ning sporditegevuses osalemise tõhustamise eesmärgil Eesti spordiorganisatsioonide, spordikoolide, spordiehitiste ja treenerite üle arvestuse pidamiseks ning tehnoloogia areng ja valdkonna kasvanud ootused riiklikule registrile on loonud vajaduse ja võimaluse koguda andmeid isikuliselt ja andmeandjaid vähem koormates, soovib Kultuuriministeerium Eesti spordiregistris harrastajate üle arvestuse pidamisel üle minna **isikupõhiste andmete kogumisele**, luues isikustatud andmete töötlemiseks Eesti spordiregistrisse spetsiaalse, **harrastajate alamandmekogu**.

1.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Spordikoolituse ja –Teabe SA kogub ja süstematiseerib Eesti meistrivõistlustel ja Eesti sportlaste poolt rahvusvahelistel tiitlivõistlustel saavutatud tulemusi. Andmed kasutatakse nii Eesti saavutusspordi baasnäitajate fikseerimisel (nt aasta jooksul saavutatud medalite arv rahvusvahelistel tiitlivõistlustel), erinevate toetuste määramisel (nt riiklik spordistipendium) kui ka spordialaliitude töö tulemuslikkuse hindamisel.

Sporditulemuste kasutamisega kaasnevad järgmised probleemid:

- 1) võistluste protokollid ei laeku spordialaliitludelt piisavalt operatiivselt;
- 2) võistlejad ei ole protokollidest identifitseeritavad;
- 3) sporditulemuste andmebaasiga sidumata toetuste taotlemise puhul ebaõigete andmete esitamine;
- 4) andmesubjektide nõusoleku küsimise komplitseeritus, oht nõusolekul põhinevas andmebaasis olevate andmete terviklikkusele ning andmebaasi pidamise jätkusuutlikkusele.

Sporditulemuste avaldamist ja süstematiseerimist puudutava spetsiaalse regulatsiooni välja töötamine ning Eesti spordi seisukohalt oluliste sporditulemuste (Eesti meistrivõistlused ja Eesti sportlaste esinemine rahvusvahelistel tiitlivõistlustel) andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga annaks õigusliku aluse täpsemate andmete kogumiseks, töötlemiseks ja avaldamiseks ning tagaks avalikkusele kiiresti ja mugavalt usaldusväärse ülevaate Eesti sportlaste tulemustest. Tekiks võimalus sama andmestiku kasutamiseks kõikide tulemustega seotud otsuste langetamisel.

1.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Spordialaliidu esindajate osalemine rahvusvahelise katusorganisatsiooni juhatuses, komisjonis, ekspertrühmas on üheks kriteeriumiks spordialaliitudele riigieelarvelise toetuse määramisel⁶.

⁶ Kultuuriministri 21.12.2012 määrus nr 12 „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetamiseks eraldatud vahenditest antavate sporditoetuste liigid ning toetuse taotlemise, taotleja hindamise, toetuse määramise ja

Vastavaid andmeid esitavad Kultuuriministeeriumile spordialaliidud, kuid spordiühenduste ja Eesti Olümpiakomitee, aga ka maakonna spordiliitude (edaspidi koos ka *Eesti spordi katusorganisatsioonid*) esindajate kohta vastav teave puudub. Kuna kuulumine rahvusvaheliste spordi katusorganisatsioonide organitesse on Eesti spordiorganisatsioonide ja Eesti spordi rahvusvahelise võimekuse oluline näitaja ning üks „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030” prioriteetne arengusuund⁷, soovitakse luua õiguslik alus vastavate andmete kogumiseks Eesti spordi katusorganisatsioonidelt Eesti spordiregistris spordiorganisatsioonide alamandmekogu andmestiku osana.

1.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Hetkel puudub keskne koht, kust on võimalik leida ajakohast teavet Eesti spordi katusorganisatsioonide tegevjuhtide kohta. Spordi katusorganisatsiooni juhtide nimed ja kontaktid võivad, aga ei pruugi olla avaldatud spordiorganisatsiooni veebilehel. On spordiorganisatsioone, kellel ei ole veebilehte või ei ole veebilehe andmed uuendatud. Teave riigi ja KOV spordivaldkonna eest vastutavate isikute kohta on avalikult kättesaadav, sama peaks olema ka Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kohta. Mitmed spordiorganisatsioonid on pöördunud Kultuuriministeeriumi poole ettepanekuga täiendada Eesti spordiregistri andmekoosseisu vastavate andmetega. Soovitakse luua õiguslik alus Eesti spordi katusorganisatsioonide tegevjuhtide nimede ja kontaktandmete kogumiseks Eesti spordiregistris spordiorganisatsioonide alamandmekogu andmestiku osana.

2. Sihtrühm

2.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Kavandatava spordiseaduse muudatuse sihtrühmad on sportlased, spordiorganisatsioonid, EMTA ja SKTSA.

09.03.2018 seisuga on Eesti Spordiregistri kui riikliku andmekogu andmetel Eestis **2685 spordiorganisatsiooni ja 405 spordikooli** (u 1,2% kõigist äriregistris, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris ning riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuse registris registreeritustest). Samas ei tegele kõik spordiorganisatsioonid regulaarselt sportlaste toetamise ega neile stipendiumi maksmisega. Osa spordiorganisatsioone tegelevad ainult spordivõistluste korraldamisega ning toetavad sportlasi 1–2 korda aastas.

EMTA andmetel maksid spordiorganisatsioonid ja spordikoolid 2016. aastal stipendiume kokku ligikaudu **1350 sportlasele** summas 3,8 mln eurot. Stipendiume saanud sportlastele lisanduvad veel sportlased, kellele 2016. aastal maksti juba töötasu. EMTA andmetel oli 2016. aastal spordiorganisatsioonides tööl kokku ligikaudu 3000 inimest. Nendeks olid nii sportlased, treenerid, kohtunikud, tegevtootajad, sportlaste taustajõud. Eraldi tasustatud sportlaste arvu ei ole võimalik EMTA andmebaasidest välja võtta.

määramisest keeldumise tingimused ja kord“ lisa, p 10.4.
https://www.riigiteataja.ee/akt/1041/0201/7006/KuM_28092017_m6_lisa.pdf#.

⁷ 8.7. Riik ja spordiorganisatsioonid väärtustavad Eesti esindatust rahvusvahelises spordiliikumises asjatundlike ning aktiivsete inimeste kaudu ning teevad selleks plaanipärast ja sihikindlat tööd.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/320022015002>.

SKTSA on Eesti Vabariigi poolt Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu ning EOK poolt asutatud eraõiguslik juriidiline isik. Sihtasutuse eesmärgiks on võimaluste loomine spordi toetamiseks ja arendamiseks järgmiste tegevuste kaudu:

- 1) heategevuslik hariduse ja spordi toetamine avalikes huvides, toetuste ning stipendiumite maksmine;
- 2) spordialaste kutsekvalifikatsioonide ja koolituse arendamine, sh treenerite, kohtunike, spordijuhtide jt spordispetsialistide koolitamine, tegutsemine eksami- ja testikeskusena;
- 3) spordialase teabe kogumine, töötlemine, haldamine ja levitamine, sh spordialaste trükiste kirjastamine, Eesti Spordiregistri pidamine, spordiveebi haldamine ning arendamine, Euroopa Liidu spordialaste projektide kohta teabe levitamine, asjakohaste teabeürituste (seminarid, konverentsid, messid jms) korraldamine;
- 4) spordi- ja liikumisharrastuse alaste uuringute korraldamine, spordialane nõustamistegevus.

SKTSA on riikliku registrina tegutseva spordi andmekogu **volitatud töötleja** ning eraldab halduslepingu alusel spordiorganisatsioonidele treenerite tööjõukulude toetust alates 2015. aastast.

EMTA on valitsusasutus, kelle tegevusvaldkond on riigitulude haldamine, riikliku maksu- ja tollipoliitika rakendamine ning ühiskonna ja seadusliku majandustegevuse kaitsmine.

2.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Sihtrühmad, keda probleem mõjutab, võib jaotada neljaks: harrastajad, andmeandjad, andmete kasutajad ning Eesti Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus kui Eesti spordiregistri volitatud töötleja.

Harrastajad

Harrastajate alamandmekogusse kantakse noored, st kuni 19-aastased harrastajad (u 103 000) ja täiskasvanud harrastajad (20-aastased ja vanemad) klubi soovi korral ning spordialaliitude litsentseeritud harrastajad (SKTSA poolt spordialaliitude seas läbi viidud küsitluse kohaselt u 44 000).

Andmeandjad

Peamised andmeandjad erinevatesse infosüsteemidesse on **spordiklubid**, kus toimub spordi harrastamise võimaldamine. Spordiseaduse § 4 punkti 1 kohaselt on spordiklubi eraõiguslik juriidiline isik, mille põhitegevuseks on spordi arendamine. Eesti spordiregistri andmetel on aktiivselt tegutsevate ja **spordi harrastamist võimaldavate spordiklubide arv u 1900** ja viimaste poolt esitatud spordiharrastajate arv u 145 000, neist omakorda on spordiklubisid, kes tegelevad spordi harrastamise võimaldamisega noortele (kuni 19-aastased) u **1300** (u 70%) ja nende poolt omakorda esitatud noorte harrastajate arv on 85 600 (u 59% harrastajate üldarvust).

Andmeandjateks on ka **spordikoolid**, kes on spordiseaduse § 5 kohaselt huvikooli seaduse või erakooliseaduse alusel tegutsevad asutused. Spordikoolid esitavad andmed EHISele. Vastavalt Eesti spordiregistri põhimääruse § 13 lõikele 1 kantakse spordikool Eesti spordiregistri spordikoolide alamandmekogusse juhul, kui spordikool võimaldab huvihariduse omandamist ja tema EHISes registreeritud õppekava on seotud vähemalt ühe spordialaga. Spordikoolide pidajateks saavad olla kohalikud omavalitsusüksused ja teised juriidilised isikud (nii sihtasutused, mittetulundusühingud kui ka äriühingud) ning paljud spordi harrastamist võimaldavad spordiklubid on loonud spordiklubi juurde spordikooli, olles seega samal ajal spordikooli pidajad. Eesti spordiregistrile tuginedes on spordikooli 405, neist 317 (78%) pidaja kantud Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogusse ka spordiorganisatsioonina. Õppureid (harrastajaid) on spordikoolides u 63 000. 2015. aastal läbi viidud SKTSA analüüsi kohaselt u 66% spordikoolide ja klubide harrastajaid kattus. Alates 2017. aastast kantakse Eesti spordiregistri spordikoolide alamandmekogusse spordikooli kohta

õppurite andmed ainult juhul, kui spordikooli pidaja ei ole kantud Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogusse spordiorganisatsioonina (põhimääruse § 13 lg 3).

Eesti spordiregistri andmetel oli 2017. a lõpu seisuga spordiklubides ja –koolides kokku 175 968 harrastajat, neist noori 102 623⁸.

Isikupõhiselt esitatavad spordiklubid ja -koolid andmeid ka SKTSA poolt peetavasse noortetreenerite riigieelarvelise tööjõukulude toetuse infosüsteemi (kokku on süsteemis 40 000 last ja noort) ja KOV pearahasüsteemidesse: Tallinn (PAI süsteemis on u 29 200 last ja noort), Tartu (SPOKU süsteemis on 5800 last ja noort) ja Kohtla-Järve (1900 last ja noort).

Spordiseaduse muudatusega tekiks spordialaliidu võistlussüsteemis (nt Eesti meistrivõistlusted, Eesti karikavõistlused ja rahvusvahelised tiitlivõistlused) osalevate litsentseeritud sportlaste andmete edastamise kohustus ka **spordialaliitudele** (vt VTK p 9.2. kavandatav muudatus 2). Spordialaliit on spordiseaduse § 4 punkti 3 kohaselt spordiala harrastavate spordiklubide üleriigiline ühendus, kes spordiala rahvusvahelise spordialaliidu ning rahvusliku olümpiakomitee liikmena spordiala esindab ja kellel on ainuõigus korraldada üleriigilisi meistrivõistlusi ning anda vastavaid tiitleid. 09.03.2018 seisuga on spordialaliite kokku 68.

Andmete kasutajad

Spordiregistris olevad spordiharrastajate andmed mõjutavad nii riigi- kui kohaliku omavalitsuse asutuste kui ka EOK liikmeskonda kuuluvate, spordis tegutsevate Eesti spordi katusorganisatsioonide otsuseid, kellel on juhtiv roll oma spordiala või oma piirkonna sporditegevuse arendamisel ja toetamisel.

Spordivaldkonda puudutavaid otsuseid, mis tuginevad harrastajate andmetel, langetavad:

- 1) Kultuuriministeerium – spordialaliitude tegevustoetuse ja noortespordi toetuse osas;
- 2) EOK;
- 3) SKTSA – noortetreenerite tööjõukulude toetuse osas;
- 4) spordialaliidud – spordiklubidele ja spordikoolidele jaotatava noortespordi toetuse osas;
- 5) Tallinna Spordi- ja Noorsooamet – Tallinna linna spordi pearahade osas;
- 6) Tartu Linnavalitsuse sporditeenistus – Tartu linna spordi pearahade osas;
- 7) Kohtla-Järve Linnavalitsus – Kohtla-Järve linna spordi pearahade osas;
- 8) Eesti Haigekassa – sportlaste terviseuuringute vajaduse osas.

Eesti spordiregistrile esitatud isikupõhiseid andmeid saaks spordiseaduse muutmisel ning vastavate kokkulepete sõlmimisel kasutada: SKTSA noortetreenerite toetuste määramiseks, spordialaliidud oma sportlaste litsentseerimiseks ning KOVid (KOVide asutused) (nt Tallinna Spordi- ja Noorsooamet, Tartu Linnavalitsuse sporditeenistus ning Kohtla-Järve Linnavalitsus) noortespordi pearahade jagamiseks. Hetkel sisestavad spordiklubid ja -koolid kõikidesse eelnimetatud infosüsteemidesse eraldi andmeid. Andmete keskne kogumine aitaks vähendada nimetatud KOV institutsioonide töökoormust. Eesti spordiregistrile esitatud andmeid sportlaste terviseuuringute vajaduse määratlemiseks hakkaks kasutama Eesti Haigekassa, kellele on otsustamisel oluliseks abiks info harrastaja nädalase treeningkoormuse kohta.

Lisaks eelnimetatutele oleks harrastajate alamandmekogusse kantud andmete kasutajad ka sportlastele toetusi ja töötasu maksvad organisatsioonid. Seda sihtgruppi kirjeldati punktis 2.1.

⁸ Eesti spordiregister,

https://www.spordiregister.ee/et/statistika?module=har&submit=query&aasta=2017¶m=org&maakond_id=&kov_id=

Eesti spordiregistri volitatud töötaja

Eesti spordiregistri volitatud töötaja on SKTSA, kes teostab andmete kogumist, kontrollimist ja muud töötlemist. Esitatud harrastajate arvandmete usaldusväärsuse tagamiseks tehakse palju lisatööd, arvandmeid võrreldakse eelmiste aastate andmetega, võrreldakse klubides tegutsevaid treenereid ja kasutatavaid treeningpaiku ning harrastajate topelt kajastamise kahtluse korral palutakse täiendavalt esitada treeningrühmade nimekirju. Selline andmete ülekontrollimine on täiendav koormus nii Eesti spordiregistri töötajatele kui ka andmeesitajatele.

2.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Sporditulemuste andmebaasi liitmine spordiregistriga mõjutab järgmisi sihtrühmi:

- 1) andmete koguja ja haldaja – SKTSA;
- 2) toetuste eraldajad – Kultuuriministeerium, EOK, kohalike omavalitsuste spordi valdkonna eest vastutavad üksused, Eesti Kultuurkapital (kokku u 80 organisatsiooni ja asutust);
- 3) toetusi taotlevad spordi katusorganisatsioonid – spordialaliidud, spordiühendused (kokku u 100 spordiorganisatsiooni);
- 4) toetusi taotlevad spordiklubid – potentsiaalselt puudutab lahendus u 1900 spordi harrastamise edendamise tegevat spordiklubi;
- 5) toetusi taotlevad sportlased – potentsiaalselt puudutab lahendus u 2300 rahvusvahelistel tiitlivõistlustel osalevat sportlast ja 3200 Eesti meistrivõistlustel medalile jõudnud sportlast.

2.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Teave Eesti spordiorganisatsioonide rahvusvaheliste esindajate kohta mõjutab järgmisi sihtrühmi:

- 1) EOK, spordialaliidud, spordiühendused ja maakonna spordiliidud (215, seisuga 09.03.2018);
- 2) Kultuuriministeerium.

2.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Teave Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide ja tegevjuhtide kohta on oluline järgmistele sihtrühmadele:

- 1) EOK;
- 2) muud spordiorganisatsioonid (2684, seisuga 09.03.2018);
- 3) Kultuuriministeerium.

3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

Alljärgnevalt on soovitud tulemused sõnastatud üksikasjalikumalt, vastavalt eespool esitatud probleemide liigitusele.

3.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Spordiseaduse muudatuste kavandamisel on seatud eesmärgiks suurema õigusselguse loomine kõikide sihtgruppide jaoks (sportlased, spordiorganisatsioonid, EMTA). Soovitakse luua eriregulatsioon sportlase stipendiumi maksmiseks ning luua sportlastele eraldi lepinguliik, mis võimaldaks sportlase töö eripära arvestada. Selgete määratluste korral on võimalik taastada spordiorganisatsioonide töörahu, tagada sportlastele sotsiaalsed garantiid ning teisalt võimaldada EMTA-l teostada selge õigusraamistiku kaudu tõhusat ja täpset kontrolli. Spordiseaduse muudatuste

tulemusena väheneb tõenäoliselt sportlastele makstavate stipendiumide maht ning suureneb nende sportlaste arv, kellele on sõlmitud leping ning kellele on tagatud sotsiaalsed garantiid.

3.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Eesmärgiks on saavutada olukord, kus:

- 1) Eesti spordiregistrisse luuakse uus alamandmekogu, harrastajate alamandmekogu, milles töödeldakse spordiklubide harrastajate, spordikoolide õppurite ja spordialaliitude litsentseeritud sportlaste andmeid ning neile makstud stipendiumide ja sportlase toetuse andmeid, mis loovad võimaluse kontrollida harrastajate olemasolu, klubilist kuuluvust ja noorte kuulumist treeningrühma ja nende treeningkoormust ning töötada välja täiendavaid kriteeriume spordiorganisatsioonide tegevuse toetamiseks;
- 2) Spordiklubid, spordikoolid ja spordialaliidud esitavad isikustatud harrastajate andmeid ühte kesksesse infosüsteemi – harrastajate alamandmekogusse, kust edastatakse vajalikud andmed (kavandatud X-tee teenus) teistesse infosüsteemidesse, avaliku sektori institutsioonidele, KOVidele ja spordialaliitudele või luuakse andmetele vastav juurdepääs oma KOV spordiorganisatsioonide või spordiala harrastajate andmete piires;
- 3) harrastajate arvestus spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogus tugineb noorte harrastajate osas täielikult harrastajate alamandmekogus olevatel isikupõhistel andmetel.

Täiskasvanud litsentseeritud sportlaste andmete kogumine Eesti spordiregistrisse annab Kultuuriministeeriumile võimaluse rahastada ja hinnata praegusest täpsemini spordialaliitude tööd. Kultuuriministeerium rahastab spordialaliite ja üheks kriteeriumiks on vastava spordiala harrastajate arv Eesti spordiregistri andmetel. Samas ei ole kõik harrastajad seotud spordialaliidu tegevusega ning seetõttu on spordialaliidu töö tulemuslikkuse hindamiseks praegused arvulised andmed ebapiisavad. Need ei peegelda kõigil juhtudel objektiivselt spordialaliidu tööd spordiala arendamisel. Spordi tulemuslikkuse näitajaks on lisaks harrastajate arvule ka sportlikud saavutused ja selleks, et häid tulemusi saavutada, teevad spordialaliidud palju tööd spordiala kandepinna tugevdamiseks ja laiendamiseks, sh korraldavad võistlusi ja laagreid, tuvastavad andekaid sportlasi jne.

Kultuuriministeerium soovib lisaks harrastajate üldarvule toetuste eraldamisel arvestada ka spordialaliidu tööd, mis on suunatud võistlusüsteemide ja seal osalevate litsentseeritud sportlaste arendamisele.

Selleks, et arvestada toetuste eraldamisel spordialaliidu tööd võistlusüsteemis regulaarselt osalevate litsentseeritud sportlastega, soovib Kultuuriministeerium alates 2020. aastast koguda spordialaliidu võistlussüsteemi kuuluvate litsentseeritud sportlaste andmeid. Litsents on spordialaliidu poolt väljastatav luba osaleda spordialaliidu võistlussüsteemis. SKTSA viis 2018. aasta märtsis läbi küsitluse (küsitlusele vastas 61 spordialaliitu 68st), mille kohaselt litsentseerivad sportlasi 37 spordialaliitu, omades selleks litsentsisüsteemi.

Litsentsisüsteem võimaldab spordialaliidul juhtida võistlustegevust ning paremini järgida hea juhtimistava põhimõtteid. Näiteks võtab litsentsi taotlemisprotsessi käigus nii sportlane kui sportlast esindav klubi vastutuse täita alaliidu reeglistikku, sh ka antidopingi ja kokkuleppemängude vastaseid reegleid. Ka rahvusvahelisel tasandil on litsentsisüsteemide kasutamine pigem reegel kui erand.

Isikupõhisele arvestusele üleminekuks on kolm olulist põhjust:

- 1) ainult isikupõhine arvestus võimaldab kontrollida harrastaja tegelikku olemasolu, organiseeritud spordi harrastamise regulaarsust ning tuvastada harrastajate topelt kajastamine spordiklubides ja spordikoolides;

- 2) ühtlustatud isikustatud andmekoosseis võimaldab tsentraliseerida spordiharrastajate andmete esitamise spordiregistrisse nii, et sinna esitatud andmed oleks aluseks Tallinna, Tartu ja Kohtla-Järve ning teiste kohalike omavalitsusüksuste noortesporti toetuste jaotamisel, Kultuuriministeeriumi noortesporti toetuse jaotamisel ning treenerite tööjõukulu toetuse taotlemisel ja menetlemisel SKTSA poolt;
- 3) üleminek isikupõhisele andmekoosseisule võimaldab spordiregistrisse koondada spordialaliitude litsentseeritud sportlaste andmed, mille järgi saab määratleda sama spordiala raames mitmes spordiklubis harrastajana märgitud isiku nn koduklubi ning muuta täpsemaks sporditoetuste jagamise aluseks olevaid kriteeriume.

Kõik planeeritud muudatused on seotud harrastajate isikupõhise andmekoosseisuga, mis annaks noorte puhul usaldusväärsema ülevaate spordiharrastajatest ning kataks spordiharrastajate andmeid töötlevate spordiasutuste, KOVide ja spordi katusorganisatsioonide vajadused. Täiskasvanute puhul saadakse ülevaade litsentseeritud ja spordialaliidu võistlussüsteemis osalevate sportlaste lõikes. Sidudes konkreetse noore harrastaja spordiklubi ja treeningrühmadega ning selle alusel spordiharrastamise koormusega, on võimalik saada täpne ülevaade spordiharrastamise eesmärkidest, kui palju spordiklubide treeningrühmi tegutseb saavutusspordi eesmärgil (noorte saavutussport, tippspordi järelkasv ja tippспорт) ja kui palju treeningrühmi tegeleb nn harrastusspordiga ehk spordiga klubi, kohaliku omavalitsuse ja maakonna tasemel. **Nimetatud andmeid on oluline teada spordi üldiste juhtimisotsuste langetamisel ning sporditoetuste eraldamisel.**

Spordiharrastajate isikupõhine arvestus tagab toetuse eraldajatele kindluse, et toetus on eraldatud objektiivsete andmete alusel. Näiteks võib tuua noortetreenerite riigieelarvelise tööjõukulude toetuse infosüsteemi, kus isikupõhine arvestus välistab ühe ja sama lapse või noore topelt kajastamise ühel spordialal toetuse taotlemisel (kokku on nimetatud infosüsteemis 40 000 last ja noort). Lisaks on isikupõhine arvestus juba kasutusel Tallinna (PAI süsteemis on 29 246 last ja noort), Tartu (SPOKU süsteemis on 5882 last ja noort) ja Kohtla-Järve (1892 last ja noort) pearahasüsteemides ning EHISes (u 63 000 spordivaldkonna õppurit), mis viitab isikustatud andmete kogumise süsteemi jätkusuutlikkusele.

Selleks, et spordiklubid ja -koolid ei peaks esitama samasid andmeid mitu korda erinevatesse taotluskeskkondadesse, et kõikjal lähtutaks samadest andmetest ja et harrastajate andmeid saaks võrrelda (näiteks kuulumine erinevatesse spordiklubidesse ja treeningrühmadesse), on mõistlik isikupõhine andmete kogumine ja töötlemine tsentraliseerida. Eelpool nimetatud kolme kohaliku omavalitsuse sporditöötajatega on teemat arutatud ja on olemas soov spordiregistri poolt kogutavate andmete kasutamiseks. Nimetatud kolmes omavalitsuses tegeleb spordiga ligikaudu 60 000 last ehk ligikaudu 60% kõigist noortest harrastajatest.

Kokkuvõtvalt, kavandatav muudatus:

- aitab tõsta andmete usaldusväärsust ja kvaliteeti;
- võimaldab langetada spordivaldkonna juhtimis- ja rahastamisotsuseid objektiivsete andmete alusel;
- lahendab olukorra, kus spordiorganisatsioonid peavad samalaadseid andmeid sisestama erinevatesse riigi (noortetreenerite riigieelarvelise tööjõukulude toetuse infosüsteem) ja kohaliku omavalitsuse (PAI süsteem, SPOKU süsteem, Kohtla-Järve pearahasüsteem) andmekogudesse ning toetuste jagamisel lähtutakse erinevatest algandmetest;
- võimaldab täiendada spordiharrastajate üle peetavat arvestust spordialaliitudes litsentseeritud sportlaste andmetega;
- aitab korrastada spordisüsteemi ja luua täiendavaid võimalusi spordiregistri edasisteks arendusteks.

3.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Sporditulemuste andmebaasi liitmine spordiregistriga tekitab olukorra, kus volitatud töötaja sisestab avalikele protokollidele tuginedes spordiregistrisse Eesti meistrivõistluste medaliomanike tulemused ja Eesti sportlaste esinemise rahvusvahelistel tiitlivõistlustel kahe tööpäeva jooksul pärast võistluste toimumist. Kui avalik protokoll ei ole mingil põhjusel kättesaadav või tekitab küsimusi, siis pöördub volitatud töötaja täpsustavate küsimustega vastava spordialaliidu poole. Sporditulemuste andmestik on andmevahetuse teel kättesaadav kõigile sporditoetuste eraldajatele.

Sporditulemuste avaldamist ja süstematiseerimist puudutava spetsiaalse regulatsiooni välja töötamine ning Eesti spordi seisukohalt oluliste sporditulemuste (Eesti meistrivõistlused ja Eesti sportlaste esinemine rahvusvahelistel tiitlivõistlustel) andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga annaks õigusliku aluse täpsemate andmete kogumiseks, töötlemiseks ja avaldamiseks ning tagaks avalikkusele kiiresti ja mugavalt usaldusväärse ülevaate Eesti sportlaste tulemustest. Tekiks võimalus sama andmestiku kasutamiseks kõikide tulemustega seotud otsuste langetamisel. Sporditulemuste andmebaas on märkimisväärse tähtsusega ka spordiajaloo seisukohalt.

3.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Eesmärgiks on saavutada olukord, kus riigil ja spordivaldkonnal on täielik ja ajakohane ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides. Ülevaate olemasolu võimaldab praegusest paremini koordineerida Eesti esindajate osalemist rahvusvahelistes spordiorganisatsioonides ning vahetada informatsiooni rahvusvahelisel tasandil toimuvast. Antud teave oleks Eesti spordiregistrisse spordiorganisatsiooni kohta kantava ja selle veebilehel avaldatava andmestiku osa. Registri põhimääruses tuleb sätestada andmete regulaarse esitamise ja uuendamise kohustus.

Esindajatena käsitletakse EOK, spordialaliitude, spordiühenduste ja maakonna spordiliitude valitud ja nimetatud esindajaid rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonide juhtorganites, komisjonides ja ekspertgruppides. Iga esindaja kohta kantakse Eesti spordiregistrisse spordiorganisatsiooni üldandmetesse: esindaja nimi, ametinimetus rahvusvahelises spordi katusorganisatsioonis (kavandatud avalik teave) ning kontaktandmed (kavandatud piiratud juurdepääsuga teave). EOK ja tema liikmesorganisatsioonide esindajaid rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides on u 90 isikut ja ametikohta.

3.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Soovitakse saavutada olukord, kus spordivaldkonnal ja avalikkusel on täielik ja ajakohane teave Eesti spordi katusorganisatsioonide tegevjuhtidest. Antud teave oleks Eesti spordiregistrisse spordiorganisatsiooni kohta kantava ja selle veebilehel avaldatava andmestiku osa. Registri põhimääruses tuleb sätestada andmete regulaarse esitamise ja uuendamise kohustus.

Muudatuse kohaselt kantakse EOK, spordialaliidu, spordiühenduse ja maakonna spordiliidu kohta Eesti spordiregistrisse spordiorganisatsiooni kontaktandmetesse: tegevjuhi nimi, ametinimetus, tegevjuhi kontaktandmed (kavandatud avalik teave). Tuginedes Eesti spordiregistri andmetele on Eesti spordi katusorganisatsioone kokku 215.

II. Hetkeolukord, uuringud ja analüüsid

4. Kehtiv regulatsioon, seotud strateegiad ja arengukavad

4.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Kehtiv regulatsioon

Spordiseadus hetkel sportlase tasustamist ei reguleeri. Sporditegevusega seotud stipendiumide maksmine on reguleeritud tulumaksuseaduse §-s 19 (lõiked 6-7).

1998. aastal vastu võetud ja kuni 31.12.2005 kehtinud spordiseadus⁹ reguleeris teatud määral sportlase lepinguga seonduvat (§ 13 lg 3). Seaduse algses redaktsioonis nähti ette ka sellise lepingu registreerimine vastavas spordialaliidus viimase põhikirjas sätestatud korras. Sportlase lepingule viitasid ka maksuseadused ja riiklike elatusrahade seadus. Paraku see süsteem ei käivitunud loodetud ulatuses, sest kasutati paljusid maksuvabade väljamaksete võimalusi ning sotsiaalsete garantiide peale ei mõeldud piisavalt.

Seotud strateegiad ja arengukavad

Sportlastele stipendiumide maksmise ja tasustamise probleemi lahendamise vajalikkusele on viidatud **Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis aastateks 2016–2019**¹⁰, mille punkt 5.8 on sõnastatud järgmiselt: „Jätkame spordi rahastamise reformi, et luua läbipaistev ja kindel finantsbaas spordiorganisatsioonidele. Sealhulgas täiendada sportlaste, treenerite ja kohtunike sotsiaalsete garantiide süsteemi ning vähendada bürokraatiat riigi ja spordiorganisatsioonide omavahelistes suhetes.“ Vabariigi Valitsus on viimastel aastatel langetanud olulisi otsuseid treenerite ja spordikohtunike osas (treenerite tööjõukulu toetus, spordikohtunike toetus spordiorganisatsioonidele, spordikohtuniku hüvitis). Praegusel hetkel on lahenduseta veel sportlaste toetamise seotud ebaselge olukord.

Probleemile on viidatud ka **Kultuuriministeeriumi arengukavas aastateks 2018–2021**¹¹. Arengukava punktis 4.19 on sõnastatud muudatusvajadus – Eesti saavutusspordile ja selle järelkasvule on vajalik konkurentsivõimeliste tingimuste loomine. Tegevus lahenduseks on sõnastatud järgnevalt: Eesti sportlaste sotsiaalsete garantiide tagamisele ja saavutusvõime tõstmisele suunatud toetusmeetme väljatöötamine.

Spordiseaduse kavandatavad muudatused aitavad kaasa ka 18.02.2015 Riigikogu heakskiidetud „**Spordipoliitika põhialused aastani 2030**”¹² punkti 8 „Eesti on rahvusvahelisel tasemel tulemuslikult ja väärikalt esindatud” elluviimisele.

4.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Kehtiv regulatsioon

Spordiseaduse § 6¹ lõike 1 alusel asutas Vabariigi Valitsus 2011. aastal sporditegevuse korraldamise ja juhtimise ning sporditegevuses osalemise tõhustamise eesmärgil Eesti spordiorganisatsioonide, spordikoolide, spordiehitiste ja treenerite üle arvestuse pidamiseks riigi infosüsteemi kuuluva spordi andmekogu (**Eesti spordiregister**). Selle asutamise ja pidamise põhimääruse § 6 lõike 3 kohaselt on andmekogul järgmised alamandmekogud:

- 1) spordiorganisatsioonide alamandmekogu;
- 2) spordikoolide alamandmekogu;
- 3) spordiehitiste alamandmekogu;
- 4) treenerite alamandmekogu.

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/25604>

¹⁰ <https://www.valitsus.ee/et/valitsuse-tegevusprogramm>

¹¹ https://www.kul.rik.ee/sites/kulminn/files/kultuuriministeeriumi_arengukava_2018-2021.pdf

¹² <https://www.riigiteataja.ee/akt/320022015002>

Harrastajate andmeid kogutakse Eesti spordiregistris **arvuliselt** (mitte isikuliselt) spordiorganisatsioonide ja spordikoolide alamandmekogus, sealjuures kantakse spordiklubis ja spordikoolis iga harrastatava spordiala ja distsipliini kohta andmekogusse neli arvu¹³ (20-aastaste ja vanemate ehk täiskasvanud harrastajate arv spordiklubis kokku, sh 20-aastaste ja vanemate naissoost harrastajate arv; 19-aastaste ja nooremate ehk noorte harrastajate arv spordiklubis kokku, sh 19-aastaste ja nooremate naissoost harrastajate arv).

Eeltoodud arvude alusel kujunev spordiala harrastajate arv (riiklik statistika) on üheks kriteeriumiks spordiseaduse § 9 lõike 3 alusel kehtestatud kultuuriministri määruse¹⁴ alusel **spordialaliitudele** nende **tegevustoetuse** ja **noortespordi toetuse** määramisel, sealjuures noortespordi toetust jaotavad spordialaliidud omakorda 75% ulatuses edasi spordiklubidele ja spordikoolidele.

Isikupõhised andmed on aluseks spordiseaduse § 9¹ järgi toetuste määramiseks spordialaliidule, spordiklubile ja spordikoolile lapsi ja kuni 24-aastaseid (kaasa arvatud) noori juhendava **treeneri tööjõukulu katmiseks riigieelarvest**. Treeneri tööjõukulu toetuse taotlemise eeltingimusena on sätestatud muuhulgas nõudena spordialaliidule, spordiklubile või spordikoolile laste ja noorte arvetuse pidamine nimede ja isikukoodide alusel, nende jaotamine vastavalt vanusele ja ettevalmistusele tunniplaani alusel tegutsevatesse treeningrühmadesse ning kehtivate tunniplaanide, info treenerite, treeningrühmade ja treeningpaikade kohta avaldamise internetis¹⁵. Toetuste taotlemiseks, menetlemiseks ja eraldamiseks on SKTSA poolt loodud spetsiaalne infosüsteem, kuhu on koondatud toetatavate treenerite juhendatavad noorsportlased **isikukoodipõhiselt**, iga sportlase kohta on teada tema treeningkoormus akadeemilistes tundides nädalas, spordiala, spordiorganisatsioon, kus ta treenib, samuti kohalik omaavalitsus ja maakond, kus antud spordiorganisatsioon paikneb.

Spordikoolide harrastajate andmed saab Eesti spordiregister vastavalt Eesti spordiregistri põhimääruse § 19 lõikele 1 EHISest. EHISe andmete töötlemist reguleerib Eesti Vabariigi haridusseaduse § 36⁶ lg 4 alusel kehtestatud EHISe põhimäärus¹⁶.

Andmekogude pidamist reguleerib Eestis avaliku teabe seadus, mille § 43³ lg 2 kohaselt on keelatud asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid. Spordiseaduse muutmise seadusega soovitakse luua õiguslik alus üleriigilise spordiharrastajate alamandmekogu loomiseks, mille andmekoosseis kataks samalaadseid andmeid juba töötlevate andmekogude vajadused (treenerite tööjõukulude toetuse infosüsteem, Tallinna, Tartu ja Kohtla-Järve pearahasüsteemid jt), mis võimaldaks koguda harrastajate andmed ühte kesksesse infosüsteemi ja edastaks need teistele andmekogudele.

Eestis reguleerib isikuandmete töötlemist isikuandmete kaitse seadus, mille eesmärk on kaitsta isikuandmete töötlemisel füüsilise isiku põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige õigust eraelu puutumatusse. Planeeritud tegevusi (harrastajate andmete kogumine, süstematiseerimine, korrastamine Eesti spordiregistris ja edastamine toetuste menetlemise või terviseuuringute vajaduse üle otsustamise eesmärgil kolmandatele osapooltele) ei ole võimalik teostada andmesubjekti

¹³ Registri põhimääruse § 12 lg 12 p 3 ja lisa 1 I. 3. 3.1.-3.2.4 ning § 19 lg 1 p 2 ja lisa 1 II. 1. 3.2.-3.3.4.

¹⁴ Kultuuriministri 21.12.2012 määrus nr 12 „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetamiseks eraldatud vahenditest antavate sporditoetuste liigid ning toetuse taotlemise, taotleja hindamise, toetuse määramise ja määramisest keeldumise tingimused ja kord“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/104102017006>

¹⁵ Kultuuriministri 26.11.2014 määrus nr 9 „Treeneri tööjõukulu toetuse määramise tingimused, sealhulgas nõuded spordialaliidule, spordiklubile ja spordikoolile ning selle omaosalusele, treeningrühmale ja treenerile, ning toetuse suuruse, jaotamise, tagasimaksmise ja tagasinõudmise kord“ § 4 lõiked 3, 4, 8.

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13218214?leiaKehtiv>

nõusolekule tugineval õiguslikul alusel (isikuandmete kaitse seaduse § 10 lg 1). Seetõttu soovib Kultuuriministeerium luua Eesti spordiregistri juurde spetsiaalse harrastajate alamandmekogu, millesse kogutaks usaldusväärseid harrastajate algandmeid, mida saaks kasutada riik, KOVid ja spordialaliidud kvaliteetsemate juhtimisotsuste langetamiseks sporditoetuste jaotamisel ja terviseuuringute vajalikkuse määramiseks, rakendades andmete kaitseks riigi andmekogule kohaselt vajalikke turvameetmeid. Vastav samm eeldab õigusliku aluse loomist spordiseaduses Eesti spordiregistrit puudutavate sätete juurde.

Seotud strateegiad ja arengukavad

Spordiseaduse muudatusega kavandatud isikupõhistele andmetele üleminek ja harrastajate alamandmekogu loomine Eesti spordiregistris aitab tõsta harrastajate kohta kogutavate andmete kvaliteeti, aidates kaasa 18.02.2015 Riigikogu heakskiidetud „**Spordipoliitika põhialused aastani 2030**“ punkti 6 „Liikumine ja sport on tugeva organisatsiooniga oluline majandusharu ning tööandja“ ja eelkõige selle alapunkti 6.4 „Tunnustades spordiorganisatsioonide rolli, toetatakse ja soodustatakse nende mitmekülgset tegevust tagavat ja ratsionaalset arengut. Kehtestatakse spordiorganisatsioonidele toetuse andmise ühtsed nõuded ja reeglid, mis lähtuvad eelkõige juhtimise hea tava, ausa mängu ja avalikes huvides tegutsemise põhimõtetest“ elluviimisele.

Harrastajate isikukoodipõhiste andmete keskne kogumine on kooskõlas „**Eesti infoühiskonna arengukava 2020**“¹⁷ punktiga 5.3, mis sätestab alaeesmärgina nutikama riigivalitsemise. Selle alaeesmärgi elluviimise tulemusel soovitakse saavutada olukord, kus avaliku sektori juhtimine ja toimimine on tänu IKT võimaluste oskuslikule kasutamisele nutikam, tõhusam, terviklikum, jätkusuutlikum ning ka avatum. Kodanike ja ettevõtjate jaoks toob see kaasa vähekoormavad, mugavad ja üha enam koosloomes sündinud teenused. Avaliku sektori enda jaoks tähendab sihile jõudmine suuremat (kulu)efektiivsust ning terviklikumalt ja samas avatumalt toimimist.

Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukavas 2017–2020 nähakse spordivaldkonna ühe muudatusvajadusena ette spordiga tegelevate inimeste (sh noorsportlaste ja liikumisharrastajate) tervisekontrolli süsteem laiendamist ning arstide suuremat kaasatust (p 4.12). Tulemusena nähakse regulaarselt läbi viidavat noorsportlaste ja liikumisharrastajate tervisekontrolli (pidev tegevus). Sama tegevus kajastub ka 2019–2022 valitsemisala arengukavas (p 4.13).

4.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Sportlaste saavutused on üks põhikriteeriume spordialaliitudele riigieelarvest toetuste eraldamisel¹⁸. Sporditulemuste kogumise ja analüüsimise osas spetsiaalne regulatsioon hetkel puudub. Kuna sporditulemused on isikuandmed ning Eestis kehtiva isikuandmete kaitse seaduse järgi on isikuandmete töötlemine lubatud üksnes andmesubjekti nõusolekul, kui seadus ei sätesta teisiti, oleks vajalik kehtestada eriregulatsioon sporditulemuste avaldamiseks ja töötlemiseks ning liita Eesti sporditulemuste andmebaas Eesti spordiregistriga.

Kavandatud muudatused aitavad kaasa ka 18.02.2015 Riigikogu heakskiidetud „Spordipoliitika põhialused aastani 2030“ punktide 6.4 „Kehtestatakse toetuse andmistele ühtsed reeglid“ ja 8.5 (spordi rahastamise mudelite arendamine“ elluviimisele.

¹⁷ https://www.mkm.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_infouhiskonna_arengukava.pdf

¹⁸ Kultuuriministri 21. detsembri 2012. a määrus nr 12 „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetamiseks eraldatud vahenditest antavate sporditoetuste liigid ning toetuse taotlemise, taotleja hindamise, toetuse määramise ja määramisest keeldumise tingimused ja kord“, lisa, punktid 6-8, https://www.riigiteataja.ee/akti/1041/0201/7006/KuM_28092017_m6_lisa.pdf#

4.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Spordiseadus ja Eesti spordiregistri põhimäärus Eesti spordiorganisatsioonide rahvusvaheliste esindajate kohta teabe kogumist ei reguleeri. Siiski on spordialaliidu esindajate osalemine rahvusvahelise katusorganisatsiooni juhatuses, komisjonis, ekspertrühmas üheks kriteeriumiks spordialaliitudele riigieelarvelise toetuse määramisel¹⁹.

Kavandatav andmete kogumine aitab kaasa ka 18.02.2015 Riigikogu heakskiidetud „Spordipoliitika põhialused aastani 2030“ prioriteetse arengusuuna „Eesti on rahvusvahelisel tasemel tulemuslikult ja väärikalt esindatud“ ning eelkõige selle p 8.7. „Riik ja spordiorganisatsioonid väärtustavad Eesti esindatust rahvusvahelises spordiliikumises asjatundlike ning aktiivsete inimeste kaudu ning teevad selleks plaanipärast ja sihikindlat tööd“ elluviimisele.

4.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Spordiseaduses ja Eesti spordiregistri põhimääruses regulatsioon Eesti spordiorganisatsioonide juhtide andmete osas hetkel puudub. Kuivõrd tegu on isikuandmetega, tuleb kõnealuste andmete avaldamiseks ja töötlemiseks küsida nõusolekut andmesubjektidelt.

5. Tehtud uuringud

5.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Kultuuriministeerium, Rahandusministeerium, EMTA, EOK ja SKTSA on stipendiumide ja töötasude maksmist sportlastele, treeneritele ja kohtunikele regulaarselt jälginud. Aastate 2013–2016 kohta tehtud EMTA analüüsist selgub, et maksuvabade stipendiumide maksmine on langevas trendis (7,03 miljonilt eurolt 4,6 miljonile eurole).

2016. aastal maksti konkreetselt sportlastele stipendiume kokku ligikaudu 3,8 mln eurot ning need jagunesid järgmiselt:

- 1000 ja vähem eurot aastas: 701 sportlast kokku summas 285 712 eurot;
- 1001–6000 eurot aastas: 475 sportlast kokku summas 1 294 949 eurot;
- 6001–12 000 eurot aastas: 101 sportlast kokku summas 860 362 eurot;
- 12 001–24 000 eurot aastas: 50 sportlast kokku summas 808 780 eurot;
- üle 24 000 euro aastas: 15 sportlast kokku summas 556 373 eurot.

Pöördvõrdeliselt stipendiumide maksmisele on kasvanud töötasu ja tööjõumaksude maksmine. Vastavalt 11,23 miljonilt 20,99 miljonile eurole ning 6,02 miljonilt 11,14 miljonile eurole. Töötasude ja maksude kasv on olnud suurem kui stipendiumide vähenemine.

Kasvanud on Töötamise registris (TÖR) registreeritud ning töötasu väljamakseid saavate spordiga seotud isikute arv (1971 isikult 2933 isikule). Positiivsed muutused on tingitud nii EMTA kui EOK tegevustest, mis on ennekõike suunatud teadlikkuse suurendamisele, kuid olulise edusammu saavutamiseks on vajalik spordiseaduse muudatused ning parema õigusselguse loomine. Nagu VTK

¹⁹ Kultuuriministri 21. detsembri 2012. a määrus nr 12 „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetamiseks eraldatud vahenditest antavate sporditoetuste liigid ning toetuse taotlemise, taotleja hindamise, toetuse määramise ja määramisest keeldumise tingimused ja kord“ lisa, punkt 10.4 https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1041/0201/7006/KuM_28092017_m6_lisa.pdf#

punktis 1 on märgitud, siis teatud juhtudel on maksuvabade stipendiumide maksmine õigustatud ja väljatöötatava eelnõu eesmärk ei ole stipendiumide maksmise lõpetamine.

5.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Kultuuriministeeriumi ja SKTSA tellimusel ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi rahastusel viis Trinidad Consulting OÜ läbi projekti "**Eesti spordiregistri ärianalüüs ja selle alamandmekogus „Spordiorganisatsioonid” spordiharrastajate kohta kogutavate andmete analüüs**²⁰". Antud uuringut kajastati ka VTK punktis 1.2, kuid toome selle välja ka käesolevas punktis.

Analüüs toob suurima kitsaskohana välja (lk 89) registris **spordiharrastamist kajastavate andmete puuduliku kvaliteedi**, mille andmestik asub spordiorganisatsioonide ja spordikoolide alamandmekogus ning märgib, et spordiregistri andmete kasutusala ei ole küllaldane selleks, et võimaldada avalikus sektoris lähtuda ühekordse küsimise printsiibist. Avaliku teabe seaduse kohaselt on keelatud asutada ühtede ja samade andmete kogumiseks eraldi andmekogusid ja isikutelt ei tohi (korduvalt) küsida andmeid, mis on juba riigi infosüsteemi mõnes andmekogus. Sellised andmed tuleb pärida infosüsteemide andmevahetuskäsi X-tee kaudu andmeid hoidvast andmekogust.

Analüüsist selgub samuti, et **spordivaldkonnas peaks autoriteetseks andmete allikaks olema Eesti spordiregister, mis võiks laiendada oma andmekoosseisu ja pakutavaid teenuseid**. Selliseid andmeid vajavad eelkõige kohalikud omavalitsused, spordiorganisatsioonide katusorganisatsioonid, spordipoliitika kujundajad, EHIS ja spordivaldkonnas toetuste maksmisega seotud asutused.

5.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Probleemi analüüsimisel ei ole kasutatud spetsiaalseid uuringuid.

5.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Eesti spordiorganisatsioonide rahvusvaheliste esindajate olemasolu kohta viis SKTSA läbi ametkondliku küsitluse EOK liikmesorganisatsioonide seas 2018. aasta veebruaris ja märtsis, millest selgus, et Eestis esindajad on rahvusvaheliste spordi katusorganisatsioonide juhtkondades, komisjonides ja ekspertgruppides esindatud u 90 ametikohal, mis on märkimisväärne arv.

5.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

SKTSA analüüsis Eesti spordi katusorganisatsioonide kontaktandmete esitamist organisatsioonide veebilehtedel 2015. aasta detsembris. Seitsmel EOK liikmeskonda kuuluval spordi katusorganisatsioonil 100st ei olnud olemas veebilehte, üks veebileht oli ajutiselt suletud. Kümnel veebilehel olid kontaktandmed puudulikud (vale juriidiline või kontaktaadress, puudus telefoninumber või e-posti aadress), sh kuuel polnud märgitud mitte mingisuguseid kontaktandmeid.

6. Kaasatud osapooled

6.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Alates 2017. aastast on kogunenud sportlastele makstavate stipendiumide kitsaskohti ja sportlaste võimalikku uut tasustamissüsteemi arutama Kultuuriministeeriumi, Rahandusministeeriumi, EMTA ja

²⁰ <http://www.spordiinfo.ee/ESR-anauus>

EOK töögrupp. Töögrupp on kaasatud ka erinevad spordiorganisatsioonid. Seoses sportlase lepingu kavandatava regulatsiooniga on olnud kaasatud ka Sotsiaalministeerium ning soov on kaasata ka Justiitsministeerium.

6.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Isikukoodipõhisele andmete kogumisele üleminekut ja harrastajate alamandmekogu loomist on korduvalt arutanud Kultuuriministeerium, EOK ja SKTSA. On jõutud järeldusele, et isikupõhine harrastajate andmete esitamine peaks olema spordiklubidele kohustuslik noorte spordiharrastajate osas, täiskasvanute osas võiks see olla vabatahtlik, v.a juhul kui spordiklubi ja spordikool soovivad taotleda noortetreenerite toetust või KOV pearahasid, mille taotlemise eelduseks on isikupõhised andmed ka vanemate kui 19-aastaste kohta. Isikukoodipõhine andmete esitamine ei laieneks teenusepõhiselt spordi harrastamist võimaldavatele spordiklubidele või spordialadele. Kavas on hakata eristama eelkomplekteeritud treeningrühmade ja individuaalharrastajatega spordiklubisid ja -alasid teenusepõhiselt tegutsevatest spordiklubidest ja spordialadest (näit rühmatreeningud, kulturism ja fitness). Viimaste kohta isikupõhiseid andmeid koguma ei hakata. Samuti leiti, et harrastajate alamandmekogu peaks sisaldama spordialaliitude litsentseeritud sportlaste andmeid, kes osalevad regulaarselt alaliidu võistlussüsteemis. Harrastajate alamandmekogu ning selles sisalduvate andmete seostamine loodava sporditulemuste alamandmekoguga võimaldab senisest laiemat analüüsi ning töötada välja uusi kriteeriume Eesti ja rahvusvahelistel tiitlivõistlustel osalevate spordiklubide ja spordikoolide ning spordialaliitude toetamiseks (näiteks spordialaliidu võistlussüsteemis osalevate spordiklubide ja sportlaste arv üldise spordiala harrastajate arvu kõrval).

Üleminekut harrastajate andmete keskele kogumisele Eesti spordiregistri poolt on arutatud Tallinna Spordi- ja Noorsooametiga ning Tartu Linnavalitsuse sporditeenistusega. Mõlemad institutsioonid on kinnitanud huvi ja koostöövalmidust.

Kultuuriministeerium on samal teemal konsulteerinud EOK ja spordialaliitudega ning omalt poolt on idee harrastajate andmeid Eesti spordiregistrisse koguda heaks kiitnud Registrate ja Infosüsteemide Keskus.

6.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Sporditulemuste andmestiku parem kasutamine on olnud arutlusel Kultuuriministeeriumi spordiosakonna kohtumistel spordialaliitudega.

6.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Rahvusvahelistesse spordi katusorganisatsioonide juhtkondadesse, komisjonidesse ja ekspertgruppidesse kuuluvate Eesti spordiorganisatsioonide esindajate kohta info kogumist ja avaldamist on arutatud Kultuuriministeeriumi spordiosakonna kohtumisel EOK ja SKTSA töötajatega.

6.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Eesti spordi katusorganisatsioonide tegevjuhtide nimede ja kontaktandmete kandmine Eesti spordiregistrisse on olnud arutlusel Kultuuriministeeriumi spordiosakonna kohtumisel EOK ja SKTSA töötajatega. Sellekohasest infot vajab igapäevatöös EOK.

III. Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

7. Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

7.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

• Avalikkuse teavitamine	JAH
• Rahastuse suurendamine	JAH
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu (palun täpsusta)	EI

7.1.1 Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Avalikkuse teavitamine

Kultuuriministeerium, EMTA ja EOK on aastaid juhtinud spordiorganisatsioonide tähelepanu maksuvabade stipendiumite maksmise võimaluste kuritarvitamise probleemile ning kutsunud üles spordiorganisatsioone jälgima tulumaksuseaduses toodud stipendiumi maksmise põhimõtteid. Selgitustööd on tehtud nii EMTA kodulehel, seminaridel, infopäevadel. Paraku on vaatamata selgitustööle ja avalikkuse teavitamisele spordiorganisatsioonidel ning EMTA-l stipendiumi maksmise põhimõtete osas jätkuvalt erinevaid tõlgendusi, mille tagajärjeks on mitmed kohtuvaidlused viimastel aastatel.

Rahastuse suurendamine

Rahastuse suurendamine ei paku probleemidele lahendust, sest endiselt jääks selgusetuks, kas sportlase ja spordiorganisatsiooni vahel on tegemist töösuhte või muu võlaõigusliku suhtega, mille eest makstav tasu peaks olema maksustatav, või sporditegevusega, kus stipendiumi maksmine tegevuse toetuseks on õigustatud. Samuti ei lahenda rahastuse suurendamine probleeme töölepingu seaduse sätete ja spordivaldkonna lepingute vastavuse osas.

Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine

Olemasoleva olukorra säilitamine ei ole mõistlik, sest praegune ebaselgus vajab lahendamist. Mitte midagi tegemine tähendaks tänase mitterahuldava olukorra jätkumist, kuna VTK-s käsitletavate probleemide puhul ei ole tõenäoline, et need igasuguse sekkumiseta aja jooksul ise laheneksid. Mitte midagi tegemine on kaasa toonud mitmeid kohtuvaidlusi spordiorganisatsioonide ja EMTA vahel ning Kultuuriministeerium soovib tagada stabiilsuse spordivaldkonnas.

Mitte midagi tegemine soosiks jätkuvalt selgusetust sportlasega sõlmitava lepingu osas. Töölepingu seadus ei võimalda sõlmida spordiorganisatsioonidel sportlastega mõlemale osapoolele sobivatel tingimustel ja spordivaldkonda sobituvaid lepinguid ning sel põhjusel on vajalik sportlase lepingu väljatöötamine. Probleeme on mitmete töölepingu seaduse sätete rakendamisel (nt järjestikuste tähtajaliste töölepingute sõlmimise problemaatika, lepingu lõpetamine spordi valdkonna spetsiifikast tulenevatel põhjustel, sportlase nõ laenule andmine teisele spordiorganisatsioonile, puhkuse andmine, sportlase karistamine distsiplinaarcorras jne). Paljudel juhtudel ei ole sportlastega sõlmitavate lepingute sätted, mis on ühelt poolt vastavuses rahvusvahelise spordiorganisatsiooni sisereeglitega, kooskõlas kehtiva õigusega. Vastavad sätted võivad osutuda tühisteks. Selle olukorra likvideerimiseks on vajalik sportlase lepingu ja selle tingimuste sätestamine spordiseaduses.

Senise regulatsiooni parem rakendamine

Kuivõrd regulatsioon on mitmetitõlgendatav, vaidlusi tekitav ja ebaselge, ei annaks senise regulatsiooni parem rakendamine oodatud tulemusi.

7.1.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatusest

Eeltoodud mitteregulatiivsete lahenduste analüüs kinnitab, et probleemide täielikuks lahendamiseks on vaja kehtivat regulatsiooni muuta. Muud kaalutud lahendusvariandid ei võimalda saavutada seatud eesmäärke.

7.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

• Avalikkuse teavitamine	JAH
• Rahastuse suurendamine	JAH
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH
• Muu (palun täpsusta):	EI

7.2.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Avalikkuse teavitamine

Avalikkus teavitamine ei loo õiguslikku alust harrastajate isikuandmete kogumiseks.

Läbi avalikkuse teavitamise oleme jõudnud hoopis olukorda, kus nt kohalikud omavalitsusüksused (Kohtla-Järve, Tallinn, Tartu) on tundnud huvi spordiregistri andmebaasi vastu, et seda andmebaasi kasutades viia enda noorte sporditegevust toetav pearahasüsteem üle süsteemile, mis kogub harrastajate andmeid isikupõhiselt.

Rahastuse suurendamine

Rahastuse suurendamine ei paku probleemidele lahendust, sest kogutavad andmed jääksid endiselt ebapiisavaks. Küll aga saab rahastuse suurendamisega olemasolevat infosüsteemi ja selle pakutavaid teenuseid täiustada.

Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine

Olemasoleva olukorra säilitamine ei ole mõistlik, sest see ei vasta Eesti spordi katuseorganisatsioonide ootustele. Mitte midagi tegemine tähendaks, et tänased probleemid, mis on spordiharrastajate andmete kogumisega tekkinud, ei saa lahendust ning mitterahuldav olukord jätkuks. Arvestades tehnoloogilist arengut ning valdkonna kasvanud ootusi riiklikule registrile, on tekkinud selge vajadus muuta praegust andmete kogumise korda ja minna üle isikupõhisele andmete kogumisele.

Kogutud arvandmete usaldusväärsuse tagamiseks tehakse käesoleval ajal palju lisatööd, arvandmeid võrreldakse eelmiste aastate andmetega, võrreldakse klubides tegutsevaid treenereid ja kasutatavaid treeningpaiku ning harrastajate topelt kajastamise kahtluse korral palutakse täiendavalt esitada treeningrühmade nimekirju. Selline andmete ülekontrollimine on täiendav koormus nii Eesti spordiregistri töötajatele kui ka andmeesitajatele. Olemasoleva süsteemi juurde jäämine tähendaks spordiklubide poolt esitatud harrastajate arvandmete üha süvenevat kontrollimist paralleelselt esitatud harrastajate nimekirjade alusel, mis on töömahukas ja kurnav nii andmete kontrollijatele kui andmeandjatele. Spordiklubid esitaksid edasi sarnaseid andmeid mitmetesse infosüsteemidesse, kaoks väljaavaade spordiregistrilt arendada.

Senise regulatsiooni parem rakendamine

Kuivõrd senine regulatsioon ei anna võimalusi spordiharrastajate andmeid isikupõhiselt koguda, siis senise regulatsiooni parem rakendamine ei aita kaasa antud eesmärkide täitmisele.

7.2.2 Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuses

Eeltoodud mitteregulatiivsete lahenduste analüüsile tuginedes on vaja kehtivat regulatsiooni muuta. Muud kaalutud lahendusvariandid ei võimalda saavutada seatud eesmärke.

7.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu (palun täpsusta):	EI

7.3.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine

Olemasoleva olukorra säilitamine ei ole mõistlik, sest kehtiv ja seoses andmekaitse üldmäärusega mais 2018 jõustuv õigusraamistik ei võimalda töödelda sporditulemusi ilma andmesubjekti nõusolekuta.

7.3.2 Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuses

Eeltoodud mitteregulatiivsete lahenduste analüüs kinnitab, et probleemide täielikuks lahendamiseks on vaja kehtivat regulatsiooni täiendada.

7.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu (palun täpsusta):	EI

7.4.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine

Olemasoleva olukorra säilitamine tähendaks olukorra, kus puudub ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide rahvusvahelisest võimekusest, jätkumist. Antud teabe kogumine ja avaldamine looks seevastu eeldused Eesti spordi edasiseks arendamiseks. Kuivõrd tegemist on isikuandmete kogumisega, tuleb vastav alus luua spordiseaduse spordiregistrit puudutavate sätete juurde.

7.4.2 Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuses

Spordiorganisatsioonide esindajate isikuandmete kogumiseks on vaja kehtivat regulatsiooni täiendada.

7.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

• Avalikkuse teavitamine	JAH
• Rahastuse suurendamine	EI
• Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI
• Muu (palun täpsusta):	EI

7.5.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

Avalikkuse teavitamine

Spordiorganisatsioone võiks suunata oma juhtide andmeid kättesaadavaks tegema organisatsiooni veebilehel, samas ei pruugi see anda soovitud tulemusi ning ei taga andmete kiire ja keskse kättesaamise.

Mitte midagi tegemine ehk olemasoleva olukorra säilitamine

Olemasoleva olukorra säilitamine olukorda ei halvenda, kuid kindlasti ei aita kaasa ka spordiorganisatsioonide kohta olemasoleva teabe parandamisele. Kuivõrd tegemist on isikuandmete kogumisega, tuleb vastav alus luua spordiseaduse spordiregistris puudutavate sätete juurde.

7.5.2 Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatuses

Spordiorganisatsioonide juhtide isikuandmete kogumiseks on vaja kehtivat regulatsiooni täiendada.

IV. Probleemi võimalikud regulatiivsed lahendused

8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

8.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Sportlase tasustamise osas on plaanis analüüsida Põhjamaade lahendusi, samuti Läti ja Leedu regulatsioone. Nimetatud riikide spordikorraldusega on meil kõige enam sarnasusi. Samuti on nende riikide esindajatega välja kujunenud varasemate aastate põhjal head koostöösuhted.

8.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Eesti on Euroopa Liidus (edaspidi ka EL) eesrindlik riik ja ainus, kellel on spordi valdkonnas selline riiklik andmekogu. EL Nõukogu eesistumise ajal jagas Eesti riikliku andmebaasi kogemusi teistele EL riikidele ning andis nõu, kuidas sellist andmebaasi luua ja regulaarselt värskendada. Teiste riikide kogemusi ei ole seetõttu plaanis analüüsida.

8.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Teadaolevalt puudub teistel Euroopa riikidel regulatsioon sporditulemuste kogumiseks ja analüüsimiseks.

8.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Teiste riikide kogemusi ei ole plaanis analüüsida.

8.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Teiste riikide kogemusi ei ole plaanis analüüsida.

9. Regulaatiivsete võimaluste kirjeldus

9.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Üks võimalik lahendus sportlase stipendiumi ja tasustamise reguleerimiseks on järgmine. Spordiseaduse tasandil määratakse kindlaks spordiga seotud stipendiumi maksimumsumma. Töögrupi hinnangul võiks see olla arvestuslikult ühe kuupalga alammäära ulatuses kuus ehk summaarselt 6000 eurot aastas 2018. aasta näitel, sest 87% sportlastele 2016. aastal määratud stipendiumidest olid alla 6000 euro aastas. Kehtima jääksid praegused stipendiumi määramise põhimõtted (avalik konkurss jne). Sportlane võib saada stipendiumi mitmelt organisatsioonilt. Iga spordiorganisatsiooni poolt makstav stipendiumi summa kantakse spordiorganisatsiooni poolt jooksvalt harrastajate andmebaasi, mis on Eesti spordiregistri osa. Nii saavad sportlased ja teised spordiorganisatsioonid informatsiooni stipendiumi piirmäära täitumise kohta. Kui sportlasele lubatud stipendiumi maksimumpiir on saavutatud, siis harrastajate andmebaas teavitab sellest sportlast ning sportlasele stipendiumi maksnud organisatsioone. Stipendiumi maksmine üle kehtestatud piirmäära ei ole lubatud. Piirmäära ületamisel tuleb sportlasel stipendium tagasi maksta. Kui sportlane piirmäära ületanud stipendiumi tagasi ei maksa, siis kantakse piirmäära ületanud summa sportlase maksuaasta tuludeklaratsioonile. Harrastajate andmebaasist on võimalik stipendiumide kohta aasta jooksul sisestatud info edastada spordiorganisatsiooni poolt juba EMTA deklaratsiooni INF 9 vormile²¹ ning sellega välditakse spordiorganisatsioonide poolt andmete topelt esitamist erinevatele riiklikele andmebaasidele.

Kui soovitakse sportlasele maksta rohkem kui lubatud stipendiumi piirmäär, tuleb sportlasega sõlmida sportlase leping, maksta tasu minimaalselt kuupalga alammäära ulatuses ning tasuda sellelt kõik seaduses ette nähtud maksud ja maksed. Sportlasel on võimalik sõlmida sportlase leping ainult ühe spordiorganisatsiooniga.

Kui sportlasega on sõlmitud sportlase leping, annab see spordiorganisatsioonile omakorda õiguse maksta sportlasele lisaks sportlase lepingus kokkulepitud töötasule toetust kuni kahekordse kuupalga alammäära ulatuses ehk 2018. aasta näitel kuni 1000 eurot ühe kuu kohta sportlase lepingus fikseeritud perioodi jooksul, maksimaalselt kuni 12 000 eurot aastas. Sportlase lepingut omavale sportlasele ei ole lubatud täiendavalt lepingu kehtivuse perioodil stipendiumi maksmine. Kui sportlasega on sõlmitud lepingu kestvus on lühem kui aasta, siis on võimalik lepinguga mitte kaetud perioodi eest maksta sportlasele stipendiumi. Toetust saab maksta ainult sportlase lepingu kehtivuse ajal. Spordi andmekogus märgitakse toetuse suurus, sportlase lepingus ette nähtud palga suurst ei ole vaja andmekogusse kanda. Andmekogu vahetab infot TÖR-iga.

²¹ <https://www.emta.ee/et/registreerimine-ettevotlus/mittetulundusuhingule-sihtasutusele/juhendid/vormi-inf-9-esitamisest-ja>

Väljamakstud toetuse suurust saab kontrollida andmebaasist. Toetuse maksmine ei pea toimuma igakuiselt, vaid võib maksta vastavalt poolte vahel sõlmitud kokkuleppele lepingu perioodi jooksul.

Nagu varem öeldud, ei ole sportlase lepingut omavale sportlasele lubatud täiendavalt stipendiumi maksmine. Samas on võimalik, et sportlane saab osa aastast stipendiumi ning ülejäänud aasta sportlase toetust, kuid stipendium ja toetus kokku ei tohi sel juhul ületada aastast piirmäära, milleks on 12 korda kahekordne kuupalga alammäär.

Kui soovitakse sportlast toetada rohkem kui eelpool nimetatud kuni kahekordse kuupalga alammäära ulatuses kuus, tuleb suurendada sportlase lepingus tasu suurust ning maksta sellelt kõik maksud ja maksed. Selliseid sportlasi, kellele 2016. aastal maksti stipendiumi enam kui 12 000 eurot aastas oli EMTA andmetel 75.

Toetuse maksmise õigus võiks olla üksnes spordiorganisatsioonil, mis on kantud spordi andmekogusse ja maksta võiks seda üksnes sportlasele, kellel on vastava spordialaliidu litsents või kes osaleb Eesti meistrivõistlustel, karikavõistlustel või esindab Eestit rahvusvahelistel tiitlivõistlustel.

9.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Kavandatav muudatus 1

Kõige olulisemaks eesmärgiks on **viia harrastajate andmete esitamine Eesti spordiregistrile osaliselt isikuliseks**, nähes spordiklubidele ette kohustuse noorte harrastajate andmete esitamiseks isikukoodi põhiselt ning luues isikustatud andmete töötlemiseks spetsiaalse **harrastajate alamandmekogu**.

Eesti spordiregistri põhimääruse § 12 lg 4² järgi loetakse hetkel **spordiklubi harrastajaks** spordialaga regulaarselt spordiklubis mis tahes tasemel tegelevat, vähemalt 5-aastast Eestis elavat füüsilist isikut, kes lepingu või muu dokumendi alusel harrastab spordiala spordiklubis sagedusega vähemalt üks kord nädalas hooaja või poolaasta jooksul. Spordiklubi harrastajaks ei loeta spordiüritustest ja üksikutest treeningutest osavõtjaid ning teiste spordiorganisatsioonide või spordikoolide harrastajaid. Spordiharrastaja kuulumisel samal spordialal spordiklubisse ja spordikooli arvestatakse teda spordikooli õppurina, juhul, kui spordikooli pidaja ei ole kantud spordiorganisatsioonide alamandmekogusse spordiorganisatsioonina. Spordiharrastaja kuulumisel samal spordialal rohkem kui ühte spordiklubisse arvestatakse teda ainult ühe spordiklubi harrastajana (§ 12 lg 4³).

Kavandatav muudatus näeks ette spordi harrastamist võimaldavate spordiklubide jaotamise kaheks:

- 1) spordiklubid, kus spordi harrastamine toimub hooajaks komplekteeritud treeningrühmades ning treenimine toimub treening- ja tunniplaani või individuaalplaani alusel;
- 2) spordiklubid, mis pakuvad spordi harrastamiseks teenust eelkõige ärilistel eesmärkidel, mis põhineb spordiklubi spordibaaside kasutamisel ja rühmatreeningutes osalemisel harrastajate enda äranägemise järgi väga lühikese etteteatamise tähtajaga või ilma selleta (rühmatreeninguid ja jõusaaliteenust pakuvad spordiklubid, golfiklubid jne).

Harrastajate isikustatud andmete esitamise kohustus on vajalik rakendada spordiklubidele, kus spordi harrastamise võimaldamine toimub isikupõhiselt eelnevalt komplekteeritud treeningrühmade põhimõttel või individuaalplaani alusel. Spordiklubid esitavad noorte harrastajate nimekirjad koos andmetega treeningrühmade kohta (treenerid, treeningute toimumise ajad ja kohad). Täiskasvanud harrastajate puhul esitatakse harrastajate nimekirjad spordiklubi soovi korral koos või ilma treeningrühmade andmeteta. Juhul kui spordiklubi soovib taotleda riigi või KOV toetust, mis nõuab isikustatud andmete esitamist ka vanemate kui 19-aastaste harrastajate puhul (nt treenerite tööjõukulude toetuse süsteem võimaldab taotleda toetust kuni 24-aastaseid sportlasi juhendavatele treeneritele), siis esitatakse harrastajate nimekirjad koos treeneringrühmade andmetega

Spordiklubidelt ja spordialadel, kus spordi harrastamise võimaldamine toimub pakutava teenuse vormis eelkõige ärilistel eesmärkidel, ei ole harrastajate isikupõhiste andmete kogumine mõistlik ei täiskasvanute ega ka noorte puhul. Sellised spordiklubid esitavad spordiorganisatsioonide alamandmekogusse teenusepõhiste harrastajate arvandmed.

Riiklik statistika noorte spordiklubide harrastajate kohta Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogus koostatakse harrastajate alamandmekogust saadavate isikupõhiste andmete põhjal. Täiskasvanute osas esitavad klubid Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide andmekogule endiselt arvandmeid, võimalus on esitada ja arvestada täiskasvanud harrastajate isikustatud andmeid.

Kavandatav muudatus 2

Kui seni on spordiregistrile esitanud harrastajate andmeid ainult spordiklubid, siis selline kohustus on kavas kehtestada ka spordialaliitudele litsentseeritud sportlaste osas alates 2020. aastast, sest see annaks spordialaliitudele piisavalt aega litsentseerimissüsteemi väljatöötamiseks või olemasoleva süsteemi korrastamiseks. Spordilitsents on spordiharrastajale spordialaliidu poolt väljastatud luba, mis võimaldab litsentseeritud sportlasel osaleda spordialaliidu võistlussüsteemis. Esialgse kava kohaselt on harrastajate alamandmekogusse plaanis kanda nende litsentseeritud sportlaste andmed, kes osalevad Eesti või rahvusvahelistel tiitlivõistlustel.

VTK koostamisel hetkel litsentseerib sportlasi küsitlusele vastanud 61 alaliidust 37 (alaliite on 9.03.2018 seisuga kokku 68). Kuivõrd kõikidel spordialaliitudel ei ole veel litsentseerimissüsteemi ja nende väljatöötamine võib võtta erinevatel alaliitudel rohkem aega, on plaan alaliitude poolt litsentseeritud sportlaste kohta andmete esitamine jõustada 2020.aastast.

Kavandatav muudatus 3

Spordikoolide õppurite ehk harrastajate andmete osas, mida seni saadakse agregeeritud kujul EHISelt on samuti kavas üle minna isikustatud andmetele. Kuna Eesti spordiregistri harrastajate alamandmekogu andmekoosseis on laiem kui EHISesse esitatavad õppurite andmed ning kuna valdava osa (66%) spordikoolide pidajad on Eesti spordiregistrisse kantud spordiklubid, kaalutakse senise regulatsiooni muutmist, vastavalt millele esitaksid spordikoolid andmeid Eesti spordiregistrile.

Kavandatav muudatus 4

Luuakse õiguslik alus harrastajate isikustatud andmete edastamiseks (X-tee teenus) Tallinna, Tartu ja teistele KOV pearahasüsteemidele, treenerite tööjõukulude toetuste süsteemile, Eesti Haigekassale ning edastamiseks või juurdepääsuks teistele avaliku sektori institutsioonidele, KOVidele ja spordialaliitudele neile vajalikus ulatuses (vastava KOV või spordiala harrastajate andmete ulatuses).

Kavandatavate muudatuste väljatöötamisel arvestatakse täiendavalt ka andmekaitse üldmääruses toodud muude nõuetega (andmete kustutamise ja säilitamise regulatsioon jne).

9.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Eesti spordiregistrisse luuakse sporditulemuste alamandmekogu, kuhu kogutakse andmed Eesti meistrivõistluste medalivõitjate ja Eesti sportlaste esinemise kohta rahvusvahelistel tiitlivõistlustel. Sporditulemuste kogumisega tegeleb registri volitatud töötleja, kellel on õigus küsimuste tekkimisel pöörduda toimunud võistlusega seotud spordialaliidu poole ja täpsustada andmeid või küsida

lisaandmeid, mis võistluste protokollis ei kajastu. Sportlast peab olema võimalik identifitseerida isikukoodi järgi.

Toetuste menetlemisel, kus üheks taotluse osaks on sporditulemused, toimub andmevahetus spordiregistri sporditulemuste alamandmekoguga.

Kavandatava regulatsiooni väljatöötamisel arvestatakse täiendavalt ka andmekaitse üldmääruses toodud muude nõuetega (andmete kustutamise ja säilitamise regulatsioon jne).

9.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Täiendatakse Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogu andmekoosseisu EOK, spordialaliitude, spordiühenduste ja maakonna spordiliitude kohta Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogusse kantavate andmete osas.

Kavandatava regulatsiooni väljatöötamisel arvestatakse täiendavalt ka andmekaitse üldmääruses toodud muude nõuetega (andmete kustutamise ja säilitamise regulatsioon jne).

9.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Täiendatakse Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogu andmekoosseisu EOK, spordialaliitude, spordiühenduste ja maakonna spordiliitude kohta Eesti spordiregistri spordiorganisatsioonide alamandmekogusse kantavate andmete osas (spordiorganisatsiooni tegevjuhi nimed ning kontaktandmed).

Kavandatava regulatsiooni väljatöötamisel arvestatakse täiendavalt ka andmekaitse üldmääruses toodud muude nõuetega (andmete kustutamise ja säilitamise regulatsioon jne).

10. Regulatiivsete võimaluste põhiseadusega ning Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õigusega määratud raamid

10.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Euroopa Liidu õiguse normidega puutumus puudub, sest sport on Euroopa Liidu liikmesriikide ainupädevuses.

Euroopa Liit omandas esmakordselt teatud kompetentsi spordi valdkonnas Lissaboni lepingu jõustumisel 2009. aastal. Euroopa Liidu toimimise lepingu²² (edaspidi *ELTL*) artikli 165 kohaselt panustab liit Euroopa spordiküsimuste edendamisse, võttes arvesse selle eripära, vabatahtlikkusel põhinevaid struktuure ning selle sotsiaalset ja kasvatuslikku funktsiooni. Liidu tegevusega püütakse arendada Euroopa mõõdet spordis spordivõistluste aususe ning avatuse ja sporditöö eest vastutavate asutuste omavahelise koostöö edendamise ning sportlaste, iseäranis noorte sportlaste füüsilise ja vaimse puutumatuse kaitsmise kaudu. Veel märgitakse artikli 165 neljandas lõikes, et liit võib selles valdkonnas võtta stimuleerivaid meetmeid, välja arvatud igasugune liikmesriikide õigusnormide ühtlustamine. Artikli 6 kohaselt on sport valdkond, kus liit on pädev võtma meetmeid liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks. Seega tuginedes *ELTL* artiklitele 6 ja 165 on ühenduse roll spordivaldkonnas pigem koordineeriv ja toetav.

²²

Konsolideeritud

tekst:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016E/TXT&from=EN>

Rahvusvahelised lepingud ei reguleeri sportlase tasustamist.

10.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Kuivõrd kavandatava muudatusega soovitakse töödelda isikuandmeid, tuleb regulatsiooni väljatöötamisel arvestada Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (**isikuandmete kaitse üldmäärus**)²³, mida rakendatakse 25. maist 2018. Isikuandmete töötlemise eesmärk peab tulenema seadusest ja see peab olema vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks. Samuti tuleb arvestada asjaoluga, et kui andmeid töödeldakse vastutava töötleja nimel (ehk käesoleval juhul eraõigusliku juriidilise isiku poolt), kasutab vastutav töötleja ainult selliseid volitatud töötlejaid, kes annavad piisava tagatise, et nad rakendavad asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid sellisel viisil, et töötlemine vastab isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõuetele ja sealjuures tagatakse andmesubjekti õiguste kaitse.

Põhiseaduse (PS) § 26 teine lause sätestab eraelu piiriklausli. Teise lause kohaselt võib sekkuda perekonna- ja eraellu tervise, kõlbluse, avaliku korra või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, kuriteo tõkestamiseks või kurjategija tabamiseks seaduses sätestatud juhtudel ja korras. PS koosmõjus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punktiga e kannab mõtet, et isikuandmete töötlemine on võimalik seadusega või seadusel alusel antud õigusaktiga, kui see on vajalik avalikes huvides oleva ülesande või avaliku võimu teostamiseks.

10.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Kuivõrd kavandatava muudatusega soovitakse töödelda isikuandmeid, tuleb regulatsiooni väljatöötamisel arvestada **isikuandmete kaitse üldmäärusega**, mida rakendatakse 25. maist 2018.

Puutumus on PS §-s 26 sätestatud põhiõigusega, mida käsitleti punktis 10.2.

10.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Kuivõrd kavandatava muudatusega soovitakse töödelda isikuandmeid, tuleb regulatsiooni väljatöötamisel arvestada **isikuandmete kaitse üldmäärusega**, mida rakendatakse 25. maist 2018.

Puutumus on PS §-s 26 sätestatud põhiõigusega, mida käsitleti punktis 10.2.

10.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Kuivõrd kavandatava muudatusega soovitakse töödelda isikuandmeid, tuleb regulatsiooni väljatöötamisel arvestada **isikuandmete kaitse üldmäärusega**, mida rakendatakse 25. maist 2018.

Puutumus on PS §-s 26 sätestatud põhiõigusega, mida käsitleti punktis 10.2.

V. Regulaatiivsete võimaluste mõjude eelanalüüs ja mõju olulisus.

²³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>

11. Kavandatavad muudatused ja nende mõjud

11.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Spordiseaduse muudatuste kavandamisel on seatud eesmärgiks suurema õigusselguse loomine kõikide sihtgruppide jaoks (sportlased, spordiorganisatsioonid, EMTA). Soovitakse luua eriregulatsioon sportlase stipendiumi ja/või toetuse maksmiseks ning luua sportlastele eraldi lepinguliik, mis võimaldaks sportlase töö eripära arvestada. Selgete määratluste korral on võimalik taastada spordiorganisatsioonide töörahu, tagada sportlastele sotsiaalsed garantiid ning teisalt võimaldada EMTA-l teostada selge õigusraamistiku kaudu tõhusat ja täpset kontrolli. Spordiseaduse muudatuste tulemusena väheneb sportlastele makstavate stipendiumide maht ning suureneb nende sportlaste arv, kellega on sõlmitud leping ning kellele on tagatud sotsiaalsed garantiid.

11.1.1. Sihtrühm: spordiorganisatsioonid

Sihtrühma suurus: 09.03.2018 seisuga on Eesti Spordiregistri kui riikliku andmekogu andmetel Eestis **2685 spordiorganisatsiooni ja 405 spordikooli** (u 1,2% kõigist äriregistris, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris ning riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuse registris registreeritustest). Samas ei tegele kõik spordiorganisatsioonid regulaarselt sportlaste toetamise ega neile stipendiumi maksmisega. Osa spordiorganisatsioone tegelevad ainult spordivõistluste korraldamisega ning toetavad sportlasi 1–2 korda aastas. Seega võib sihtrühma suurust hinnata väikeseks.

Mõju valdkond: **mõju majandusele (ettevõtluskeskkond ja ettevõtete tegevus); sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (töösuhe, tööturg, osalemine ühiskondlikus elus, haridussüsteem ja kultuur)**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: kavandatav muudatus avaldab positiivset mõju spordivaldkonna arengule tervikuna, mõjutades ka majandust ja tööturgu. Muudatus mõjutab kõiki Eestis tegutsevaid spordiorganisatsioone, kes toetavad sportlasi stipendiumidega või sõlmivad nendega lepinguid.

Spordiorganisatsioonid tegelevad kolme olulise sihtrühmaga: sportlased, treenerid ja spordikohtunikud. **Treenerite** puhul rakendatakse juba riiklikke toetusmeetmeid alates 2015. aastast. Alates 2018. aastast nähakse spordiorganisatsioonidele ette toetusmeede Eesti meistrivõistlustel ja karikavõistlustel osalevate **spordikohtunike** tegevuse arendamiseks ning võimalus hüvitada vabatahtlikele spordikohtunikele kuni 20 eurot päevas. Hetkel on probleeme veel **sportlastele** stipendiumide ja töötasude maksmises. Eelnõuga loodetakse saavutada õigusselgus sportlase tasustamise või toetamise küsimuses, andes suunised korrektseks käitumiseks, mis tagab suurema stabiilsuse spordivaldkonnas. Sportlase lepingu tingimuste väljatöötamine ja sätestamine oleks positiivne muudatus spordiorganisatsioonide jaoks, sest pärast muudatuste jõustumist on neil võimalik sõlmida sportlastele lepinguid, mis arvestavad spordivaldkonna spetsiifikat ning on kooskõlas Eesti seadusandlusega.

Riik ei eralda spordiorganisatsioonidele väljatöötatava seaduse muudatuse raames täiendavaid vahendeid. Sportlase lepingu sõlmimisega kaasnevateks maksudeks (mõjutab maksukoormust), aga ka stipendiumide või toetuste maksmiseks tuleb spordiorganisatsioonidel kasutada juba praegu olemasolevaid vahendeid. Riik loob võimaluse toetada sportlast maksuvabalt kuni kahekordse kuupalga alammäära ulatuses kuus ning kehtestab stipendiumile piirmäära. Enam kui kahekordse kuupalga alammäära suurust stipendiumi maksti 2016. aastal vaid 65-le sportlasele. Seega spordiorganisatsioonide arv, kes peavad stipendiumidelt tasu maksmisele üleminekul leidma täiendavaid vahendeid või vähendama sportlasele väljamakstavaid summasid maksude maksmiseks on vähe võrreldes spordiorganisatsioonide koguarvuga.

Kuigi mõju ulatuse tervikuna võib lugeda väikeseks, siis valdkonna jaoks on see muudatus olulise tähtsusega ja vajalik.

Mõju valdkond: mõju majandusele (halduskoormus)

Mõju kirjeldus ja järelkus mõju olulisuse kohta: Spordiorganisatsioonide halduskulude ega halduskoormus ei suurene, sest ka praegu peavad nad sportlastele tehtud kulutuste osas nimelist arvestust. Väljamakstud stipendiumid deklareeritakse EMTA-le iga-aastaselt INF 9 esitamisega.

Spordiorganisatsioonidele lisandub kohustus jooksvalt kanda stipendiumide ja toetuse saajad ka SKTSA poolt hallatavasse Eesti spordiregistri harrastajate andmekogusse. Harrastajate andmekogust on samas võimalik edastada info EMTA deklaratsioonile INF 9, mida praegu kõik stipendiumi maksjad peavad täitma. Andmete jooksev sisestamine harrastajate andmekogusse võimaldab INF 9 eeltäitmist. Sportlase lepingu sõlmimine ei suurenda spordiorganisatsioonide halduskoormust, sest ka juba praegu sõlmivad paljud spordiorganisatsioonid sportlastega lepinguid (tööleping, käsundusleping). Pärast muudatuse jõustumist oleksid need lepingud aga kooskõlas Eesti seadusandlusega ka nendes osades, mis tulenevad spordivaldkonna spetsiifilisest iseloomust..

Toetust võiks maksta üksnes sportlasele, kellel on vastava spordialaliidu litsents, seega võib teatud halduskoormuse suurenemist näha ka litsentside väljastamisel, kuid suurem osa spordialaliitudest kasutab juba praegu sportlaste litsentseerimist

Eeltoodust tulenevalt võib märkida, et muudatuse mõju ei ole oluline.

11.1.2. Sihtrühm: sportlased

Sihtrühma suurus: EMTA andmetel maksid spordiorganisatsioonid ja spordikoolid 2016. aastal stipendiume kokku ligikaudu **1350 sportlasele** summas 3,8 mln eurot. Stipendiume saanud sportlastele lisanduvad veel sportlased, kellele 2016. aastal maksti juba töötasu. EMTA andmetel oli 2016. aastal spordiorganisatsioonides tööl kokku ligikaudu 3000 inimest. Nendeks olid nii sportlased, treenerid, kohtunikud, tegevtootajad, sportlaste taustajõud. Eraldi tasustatud sportlaste arvu ei ole võimalik EMTA andmebaasidest välja võtta. Kui lugeda sihtrühma suuruseks u 2000 sportlast (arv on siiski pigem väiksem), siis võib sihtrühma suurust hinnata väikeseks võrreldes tööealise elanikkonnaga Eestis.

Mõju valdkond: mõju majandusele (leibkondade toimetulek ja majanduslikud otsused), sotsiaalsed, sh demograafilised mõjud (töösuhe, tööturg, osalemine ühiskondlikus elus, haridussüsteem ja kultuur)

Mõju kirjeldus ja järelkus mõju olulisuse kohta: kavandatav muudatus avaldab positiivset mõju spordivaldkonna arengule tervikuna, mõjutades ka majandust kui ka sotsiaalset olukorda. Läbiviidud analüüsid näitavad, et 2016. aastal maksti ligikaudu 1350 sportlasele stipendiumi. Paljudel neist puuduvad praegusel hetkel sotsiaalsed garantiid (ravikindlustus ning pensioniaastad). Muudatuse tulemusena kasvab nende sportlaste arv, kellega spordiorganisatsioonid sõlmivad lepingu, mis tagab neile sotsiaalsed garantiid lepingu kehtivuse ajaks, aga ka tulevikuks. Seega võib märkida, et suureneb nende sportlaste tööhõive ja väheneb nende sportlaste arv, kelle ainus sissetulek on olnud stipendium. Samas ei suurene tingimata sportlaste sissetulekud, sest riik ei eralda spordiorganisatsioonidele täiendavaid vahendeid, vaid loob selgema õigusraamistiku. Sportlase lepingu sõlmimisega kaasnevateks maksudeks tuleb spordiorganisatsioonidel kasutada juba olemasolevaid vahendeid.

Teiselt poolt ei lõpe ka seaduses toodud tingimustel stipendiumide maksmine, kuid luuakse maksmiseks selgemad alused, vältimaks kohtuvaidlusi ja mitmetiõlgendatavust.

Kuigi mõju ulatuse tervikuna võib lugeda väikeseks, siis valdkonna jaoks on see muudatus olulise tähtsusega ja vajalik.

Mõju valdkond: mõju majandusele (halduskoormus)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Toetuse maksmise õigus võiks olla üksnes spordiorganisatsioonil, mis on kantud spordi andmekogusse ja maksta võiks toetust üksnes sportlasele, kellel on vastava spordialaliidu litsents. SKTSA kaardistas 2018. aasta märtsis sportlaste ja klubide litsentseerimist spordialaliitude poolt. 53-st vastanud spordialaliidust litsentseerib sportlasi/klubisid praegu 34 ehk ligikaudu 2/3 (alaliite on 9.03.2018 seisuga kokku 68). Litsentseerimise süsteemi ei oma praegu 19 spordialaliitu, aga 7 planeerib litsentseerimise rakendamist lähiajal. Kuivõrd kõikidel spordialaliitudele ei ole veel litsentseerimissüsteemi ja nende väljatöötamine võib võtta erinevatel alaliitudele rohkem aega, on plaan alaliitude poolt litsentseeritud sportlaste kohta andmete esitamine jõustada 2020. aastast. Seega litsentseerimise süsteemi väljatöötamine ei suurenda enamike spordialaliitude ega sportlaste halduskoormust, sest sportlaste litsentseerimine on praegu pigem reegel kui erand. Samas ei ole vastav koormus kindlasti märkimisväärne ja muudatuse mõju võib lugeda väikeseks.

11.1.3. Sihtrühm: Maksu- ja Tolliamet

Mõju valdkonnad: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele (asutuste korraldus, avaliku sektori rahastamine, sh tulud ja kulud)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: muudatuse tulemusena ei suurene oluliselt EMTA töökoormus, sest juba praegu kontrollib EMTA spordiorganisatsioonide tegevust. EMTA ei vaja pärast muudatuse jõustumist selle kontrollimiseks täiendavaid vahendeid. Stipendiumi ja/või toetuse maksmise piirmäärast kinnipidamist ja sportlase lepingu alusel maksude laekumist on võimalik kontrollida tavapärase järelevalvetegevuse kaudu.

Andmebaasi liidestamiseks Eesti spordiregistri harrastajate andmebaasiga on vaja ette näha EMTA-le täiendavaid vahendeid.

Eeltoodust tulenevalt ei ole muudatuse mõju sihtrühmale oluline.

11.1.4. Sihtrühm: Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus

Mõju valdkond: Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele mõju majandusele

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: SKTSA kui spordiregistri volitatud töötaja ei ole andmekogu pidamisel ettevõtja rollis, vaid haldusorgani rollis. Muudatuse tulemusena ei suurene oluliselt ka SKTSA töökoormus, kuid vajalik on stipendiumide, sportlase lepingu ning toetuste keskkonna loomine spordi andmekogus. Samas ei ole sellise keskkonna loomine väga töömahukas, sest andmed spordiorganisatsioonide kohta on sihtasutusel juba olemas. Vajalik on luua Eesti spordiregistrisse kantud spordiorganisatsioonidele harrastajate andmebaasi täitmiseks üks täiendav keskkond. Tulevikus on sihtasutuse rolliks andmete vahetamine EMTA-ga ning vajadusel keskkonna kaasajastamine lähtuvalt laekunud tagasisidest. Sihtasutuse ülesandeks ei ole esitatud andmete regulaarne kontrollimine sarnaselt treenerite tööjõukulu toetuse eraldamisele. Andmete õigsuse eest vastutavad spordiorganisatsioonid. Andmebaasi liidestamiseks EMTA andmebaasiga ja Töötajate Registriga on vaja ette näha täiendavaid vahendeid.

Eeltoodust tulenevalt ei ole muudatuse mõju sihtrühmale oluline.

11.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

11.2.1. Sihtrühm: harrastajad

Sihtrühma suurus: u 145 000. Vastava sihtrühma suurus ca 10% kogu elanikkonnast ehk keskmine.

Mõju valdkond: **sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (osalemine ühiskondlikus elus)**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta:

Väljatöötaval eelnõu on puutumus põhiõigusega (eraelu puutumatus). Harrastajate alamandmekogusse kantakse noored, st kuni 19-aastased harrastajad (ca 103 000) ja täiskasvanud harrastajad (20-aastased ja vanemad) klubi soovi korral ning spordialaliitude litsentseeritud harrastajad (SKTSA poolt spordialaliitude seas läbi viidud küsitluse järgi ca 44 000). Alamandmekogu andmed oleksid **piiratud juurdepääsuga**. Samas peame mõju ulatust siiski väikeseks, see ei eelda muutusi harrastajate käitumises ja puudub tarvidus muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks. Ka mõju avaldumise sagedus on väike, kokkupuude on pigem ebaregulaarne. Ebasoovitavate mõjudega kaasnev risk on väike, sest peame negatiivseid mõjusid puuduvateks või vähesteks.

11.2.2. Sihtrühm: spordiorganisatsioonid

Sihtrühma suurus: 09.03.2018 seisuga on Eesti Spordiregistri kui riikliku andmekogu andmetel 2685 spordiorganisatsiooni ja 405 spordikooli (u 1,2% kõigist äriregistris, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris ning riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuse registris registreeritustest). Seega võib sihtrühma suurst hinnata väikeseks.

Mõju valdkond: **mõju majandusele (halduskoormus); sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur)**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Isikustatud andmete esitamine nõuab spordiklubidelt, kes hetkel isikustatud kujul andmeid esi esita, rohkem tööd, kuid see puudutab eelkõige noortega tegelevaid klubisid (Eesti spordiregistris u 1300). Harrastajate andmeid ei koguta nendelt spordiklubidelt nende spordialade osas, kus spordi harrastamine toimub teenusepõhisena.

Samas väheneb harrastajate isikupõhise arvestuse sisseviimisel spordiklubi halduskoormus toetuste taotlemisel nii riigi- kui kohaliku omavalitsuse asutustelt, kuna harrastajate andmed on kättesaadavad ühest kohast – Eesti spordiregistris. Toetuse andjatel tekib võimalus andmeid kontrollida ja võrrelda, väheneb ebausaldusväärsete andmete hulk ning spordiklubide võimalused saada vajaduspõhist avaliku sektori toetust suurenevad, va organisatsioonidel, kes seni on andmeid ebakorrektselt esitanud.

VTK koostamisel hetkel on sportlasi litsentseerinud küsitlusele vastanud 68 spordialaliidust 61 (alaliite on 9.03.2018 seisuga kokku 68). Kuivõrd kõikidel spordialaliitudel ei ole veel litsentseerimissüsteeme ja nende väljatöötamine võib võtta erinevatel alaliitudel rohkem aega, on plaan alaliitude poolt litsentseeritud sportlaste kohta andmete esitamine jõustada 2020. aastast.

Kavandatud muudatus on oluline spordivaldkonna jaoks, sest see:

- aitab tõsta andmete usaldusväärsust ja kvaliteeti;
- võimaldab langetada spordivaldkonna juhtimis- ja rahastamisotsuseid objektiivsete andmete alusel;
- aitab korrastada spordisüsteemi ja luua täiendavaid võimalusi spordiregistri edasisteks arendusteks.

Samas võib hinnata mõju ulatuse väikeseks, kuid mõju valdkonnale on positiivne ja vajalik.

11.2.3. Kohalikud omavalitsusüksused

Sihtrühma suurus: 79

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele (asutuste korraldus, avaliku sektori rahastamine, sh tulud ja kulud), mõju majandusele (infoühiskonna areng)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta:

Spordiseaduse § 3 punkti 2 alusel on linnal või vallal kohustus kinnitada spordiorganisatsioonide valla- või linnaelarvest toetamise tingimused, kord ja taotluste vormid ning vajaduse korral näha ette omaosaluse tingimused toetuse saamiseks. Seega menetlevad kohalikud omavalitsusüksused oma õigusaktide alusel oma haldusterritooriumiga seotud spordivaldkonna toetusi. Toetuse andmise tingimused (sh taotluste esitamine, läbivaatamine, toetuse eraldamine ja toetuse kasutamise järelvalve) erinevad omavalitsuseti.

Suured kohalikud omavalitsusüksused (nt Tallinn, Tartu, Kohtla-Järve), kus toetatakse noorte sporditegevust pearahaga, on juba mitu aastat tagasi üle läinud harrastajate andmete kogumisele isikupõhiselt, mistõttu on nad välja arendanud andmebaase, kuhu andmeid koguda. Pärast haldusreformi, mille tulemusena kohalike omavalitsuste arv vähenes, kuid nende võimekus kindlasti tõusis, on vägagi tõenäoline, et kohalike omavalitsusüksuste hulgas tõuseb huvi taoliste toetussüsteemide ja seeläbi isikupõhiste toetussüsteemide välja töötamise vastu veelgi enam. Luues süsteemi, kus spordiharrastajate andmed kogutakse isikupõhiselt Eesti spordiregistrisse, säästab kohalikke omavalitsusüksusi andmete kogumisest.

Eeltoodust tulenevalt võib märkida, et mõju valdkonnale on väga positiivne ja vajalik, aga selle mõju ulatus on väike.

11.2.4. Sihtrühm: Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus

Sihtrühma suurus: 1

Mõju valdkond: mõju majandusele (infoühiskonna areng), sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur), mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele mõju majandusele

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistrisse ühelt poolt kindlasti suurendab SKTSA (volitatud töötleja) koormust, kuid samas võimaldab automatiseerida andmete topelt esitamise kontrolli ja arendada andekogu ühtseks terviklikuks spordipoliitika kujundamise ja spordivaldkonna otsustuste jaoks vajalikuks ja aktuaalsete andmetega andmebaasiks. Vajalik on vastav IT-arendus ja andmevahetusteenuse arendamine, mis kaetakse SKTSA vahenditest.

Lisakulutustena võib välja tuua ISKE turvaklassi tõstmise seoses isikuandmete kogumisega (u 5000 eurot), kulutused koolituste korraldamiseks andmete esitajatele (u 10 koolitust seoses üleminekuga isikukoodipõhiste andmete kogumisele, u 5000 eurot) ning juhendite ja näidismaterjali koostamine (u 2000 eurot).

Eeltoodust tulenevalt ei ole muudatuse mõju sihtrühmale oluline, mõju valdkonnale on väga positiivne ja vajalik.

11.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

Sihtrühmad on välja toodud VTK punktis 2.3.

11.3.1. Sihtrühm: Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele mõju majandusele

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: SKTSA tegeleb juba praegu sporditulemuste kogumise ja analüüsimisega. Tegevuse ümberkandmine spordiregistri raamidesse ei muuda koormust. Vajalik on andmevahetusteenuse arendamine, mis on ühekordne tegevus ja sellega seotud kulu kaetakse SKTSA vahenditest.

Muudatuse mõju sihtrühmale ei ole märkimisväärne.

11.3.2. Sihtrühm: toetuste eraldajad

Sihtrühma suurus: 80

Mõju valdkond: mõju majandusele (halduskoormus), sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Sporditulemuste esitamist hõlmavate taotluste eraldajad vabanevad tulemuste andmestiku kontrollimisest taotluste menetlemise käigus. Vajalik on andmevahetusteenusega liidestumine, mis on ühekordne tegevus.

Sporditulemuste andmebaas on oma sisult ka spordiajalugu kajastav andmebaas, mis on spordivaldkonnale tähtis.

Eeltoodust tulenevalt ei ole muudatuse mõju sihtrühmale oluline, mõju valdkonnale on väga positiivne ja vajalik.

11.3.3. Sihtrühm: toetusi taotlevad spordiorganisatsioonid

Sihtrühma suurus: 2000

Mõju valdkond: mõju majandusele (halduskoormus)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Sporditulemuste esitamist hõlmavate taotluste esitajad vabanevad tulemuste andmestiku sisestamisest.

Muudatuse mõju sihtrühmale on positiivne.

11.3.4. Sihtrühm: toetusi taotlevad sportlased

Sihtrühma suurus: 5500

Mõju valdkond: mõju majandusele (halduskoormus)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Sporditulemuste esitamist hõlmavate taotluste esitajad vabanevad tulemuste andmestiku sisestamisest, info on kättesaadav andmebaasist. Lisaks tekib usaldusväärne keskkond sportlase jaoks sporditulemuste talletamiseks. Muudatuse mõju sihtrühmale on positiivne.

11.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Sihtrühmad on välja toodud VTK punktis 2.4.

11.4.1. Sihtrühm: Eesti spordiorganisatsioonide esindajad rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Sihtrühma suurus: 90

Mõju valdkond: **sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur, osalemine ühiskondlikus elus)**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Eesti spordiorganisatsioonide rahvusvaheliste esindajate andmete avaldamisega Eesti spordiregistris võib kaasneda mõningane avalikkuse tähelepanu suurenemine, mis on pigem minimaalne ja avaldub spordi valdkonnas.

Seega muudatuse mõju sihtrühmale ei ole oluline.

11.4.2 Sihtrühm: andmeandjad (Eesti spordi katusorganisatsioonid)

Sihtrühma suurus: 215

Mõju valdkond: **mõju majandusele (halduskoormus).**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Andmete esitamisega (30 päeva jooksul alates esindaja valimisest või määramisest rahvusvahelise spordi katusorganisatsiooni esindajaks või esindaja volituste lõppemisest) ning uuendamisega (minimaalselt üks kord aastas) Eesti spordiregistris koos muude andmetega tõstab andmeandjate halduskoormust minimaalselt. Muudatuse mõju ei ole oluline.

11.4.3. Sihtrühm: andmete kasutajad (Kultuuriministeerium, Eesti spordiorganisatsioonid)

Sihtrühma suurus: ca 105

Mõju valdkond: **sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur)**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Kultuuriministeeriumile ja EOKle tekib lisandväärtusena ülevaade inimestest, kes omavad mõju ja potentsiaali (autoriteeti, teadmisi, kontakte, kogemusi jne) spordijuhtimises rahvusvahelises kontekstis.

Mõju on oluline valdkonna jaoks, aga selle ulatus on pigem väike.

11.4.5 Sihtrühm: Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus

Mõju valdkond: **Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele mõju majandusele**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: SKTSA kui spordiregistri volitatud töötaja ei ole andmekogu pidamisel ettevõtja rollis, vaid haldusorgani rollis. Andmete kogumine ja haldamisega lisanduv töökoormus ei ole märkimisväärne kuivõrd see on üks osa Eesti spordiregistri haldamisest. Mõju ulatus on väike.

11.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Sihtrühmad on välja toodud VTK punktis 2.5.

11.5.1. Sihtrühm: Eesti spordi katusorganisatsioonide tegevjuhid

Sihtrühma suurus: 215

Mõju valdkond: **sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur, osalemine ühiskondlikus elus)**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Eesti spordi katusorganisatsioonide tegevjuhtide andmete avaldamisega Eesti spordiregistris võib kaasneda mõningane avalikkuse tähelepanu suurenemine, mis avaldub pigem spordi valdkonnas.

Seega muudatuse mõju sihtrühmale ei ole oluline.

11.5.2 Sihtrühm: andmeandjad (EOK, spordialaliidud, spordiühendused, maakonna spordiliidud)

Sihtrühma suurus: 215

Mõju valdkond: **mõju majandusele (halduskoormus).**

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Andmete esitamisega (30 päeva jooksul alates tegevjuhi valimisest või määramisest või tema volituste lõppemisest) ning uuendamisega (minimaalselt üks kord aastas) Eesti spordiregistris koos muude andmetega tõstab andmeandjate halduskoormust minimaalselt. Seega muudatuse mõju sihtrühmale ei ole oluline.

11.5.3. Andmete kasutajad: Kultuuriministeerium, Eesti spordi katusorganisatsioonid

Sihtrühma suurus: ca 216

Mõju valdkond: sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud (haridussüsteem ja kultuur)

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: Kultuuriministeeriumile ja EOKle tekib lisandväärtusena ajakohane ja keskne ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide juhtidest.

Mõju on spordivaldkonna jaoks positiivse iseloomuga, aga pole märkimisväärne

11.5.5 Sihtrühm: Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus

Mõju valdkond: Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele mõju majandusele

Mõju kirjeldus ja järelendus mõju olulisuse kohta: SKTSA kui spordiregistri volitatud töötaja ei ole andmekogu pidamisel ettevõtja rollis, vaid haldusorgani rollis. Andmete kogumine ja haldamisega lisanduv töökoormus ei ole märkimisväärne kuivõrd see on üks osa Eesti spordiregistri haldamisest.

Mõju ulatus on väike.

12. Muudatuste koondmõju ettevõtete ja/või kodanike halduskoormusele

Käesoleva VTK punktis 11.1 toodud analüüsi tulemusena võib märkida, et kavandatavad muudatused ei mõjuta oluliselt ettevõtete ja kodanike halduskoormust.

13. Muudatuste rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse eeldatavad kulud ja tulud

13.1. Sportlase stipendium ja tasustamine

Seaduse rakendamine ei too kaasa täiendavaid kulutusi riigieelarvele. Ühelt poolt võib esineda tööjõumaksude laekumise vähenemist, sest spordiorganisatsioonidel tekib võimalus maksta sportlastele sportlase lepingu olemasolu korral toetust kuni 1000 eurot kuus maksuvabalt. Teisalt seatakse piirmäär aastas makstavale stipendiumile, millega piiratakse praegu teatud juhtudel levinud väga kõrgete stipendiumide maksmist sportlastele. See toob kaasa sportlase lepingute sõlmimise ning tööjõumaksude täiendava laekumise. Muudatusega ei kaasne täiendavaid ülesandeid kohalikele omavalitsustele ega riigile. EMTA teostab juba praegu spordiorganisatsioonide väljamaksete osas järelevalvet ning teeb seda ka tulevikus.

13.2. Harrastajate andmete kogumine Eesti spordiregistris

Harrastajate andmete kogumise viimine Eesti spordiregistris isikupõhiseks eeldab vastavate IT-lahenduste ja teenuste välja töötamist, mida on kirjeldatud Kultuuriministeeriumi ja SKTSA tellimusel läbi viidud projektis „Eesti spordiregistri ärianalüüs ja selle alamandmekogus „Spordiorganisatsioonid” spordiharrastajate kohta kogutavate andmete analüüs²⁴. Lisakulutustena võib välja tuua ISKE turvaklassi tõstmise seoses isikuandmete kogumisega (u 5000 eurot), kulutused koolituste korraldamiseks andmete esitajatele (u 10 koolitust seoses üleminekuga isikukoodipõhiste andmete kogumisele, u 5000 eurot) ning juhendite ja näidismaterjali koostamine (u 2000 eurot).

13.3. Eesti sporditulemuste andmebaasi liitmine Eesti spordiregistriga

²⁴ <http://www.spordiinfo.ee/ESR-anauus>

Sporditulemuste alamandmekogu haldamisega on seotud praegusel hetkel SKTSA-s seotud 2,5 töökohta. Alamandmekogu andmevahetuseks tuleb arendada vastav X-tee teenus, mis toob kaasa teatud kulutusi, mis kaetakse SKTSA vahendite arvelt.

13.4. Ülevaade Eesti spordiorganisatsioonide esindajatest rahvusvahelistes spordi katusorganisatsioonides

Seaduse rakendamine ei too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvele, täiendavaid ülesandeid riigile ega kohalikele omavalitsustele ei kaasne.

13.5. Eesti spordi katusorganisatsioonide juhtide kontaktandmete koondamine Eesti spordiregistrisse

Seaduse rakendamine ei too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvele, täiendavaid ülesandeid riigile ega kohalikele omavalitsustele ei kaasne.

14. Edasine mõjude analüüs

Põhjalikku mõjuanalüüsi ei kavandada, kuna olulist negatiivset mõju ühelegi sihtrühmale ei tuvastatud.

VI. Kavandatav õiguslik regulatsioon ja selle väljatöötamise tegevuskava

15. Valitav lahendus

Tuginedes mõjude eelanalüüsile, on eelistatav regulatiivne lahendus spordiseaduse muutmine sportlase stipendiumi ja tasustamise ning harrastajate ja teiste VTK-s väljatoodud andmete kogumise reguleerimiseks.

15.1. Töötatakse välja uus tervikseadus		15.2. Muudatused tehakse senise seaduse struktuuris	X
--	--	--	---

15.3 Selgitus	Uue tervikseaduse väljatöötamine pole vajalik, kuna probleemi lahendamiseks piisab üksikute spordiseaduse sätete muutmisest või uute sätetega täiendamisest.
----------------------	--

16. Puudutatud ja muudetavad õigusaktid

Lisaks spordiseadusele tuleb muuta ka tulumaksuseadust (viited spordiseaduses sätestatud stipendiumile, sportlase lepingule ja toetuse sätetele). Välja tuleb selgitada ka teiste maksuseaduste muutmise vajadus.

Seoses harrastajate andmete kogumisega tuleb muuta Vabariigi Valitsuse 26.05.2011 määrust nr 65 „Eesti spordiregistri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ ning vajadusel muuta Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määrust nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ ning kohalike omavalitsusüksuste sporditoetuste taotlemise, menetlemise kordasid.

17. Edasine kaasamise plaan – keda, millal ja kuidas kaasatakse

VTK esitatakse kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumidele ja Andmekaitse Inspeksioonile ning arvamuse avaldamiseks EOK-le ja selle liikmesorganisatsioonidele (103 spordiorganisatsiooni). Edasine kaasamine otsustatakse VTK kohta laekuva tagasiside pinnalt.

18. Põhjaliku mõjuanalüüsi toimumise aeg

Põhjalikku mõjuanalüüsi ei kavandata.

19. Eeldatav kontseptsiooni (HÕNTE § 1 lg 3) valmimise ja kooskõlastamisele saatmise aeg (kui järgmise sammuna koostatakse eelnõu kontseptsioon)	Eelnõu kontseptsiooni ei koostata.
---	------------------------------------

20. Eeldatav eelnõu avaliku konsultatsiooni ja kooskõlastamise aeg	Juuli 2018
21. Õigusakti eeldatav jõustumise aeg	2019. aasta 1. jaanuar, harrastajate andmebaasis litsentseeritud sportlaste andmete kogumine alates 2020.a 1. jaanuar.
22. Vastutavate ametnike nimed ja kontaktandmed	Tarvi Pürn, spordi asekantsler (tarvi.purn@kul.ee, 6282206) Margus Klaan, spordiosakonna nõunik (margus.klaan@kul.ee, 6282328) Malle Englas, spordiosakonna nõunik (malle.englas@kul.ee, 6282260) Siiri Pelisaar, õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik (siiri.pelisaar@kul.ee, 6282225)